

kwartaaloverzicht
binnenlandse veiligheidsdienst

1^e KWARTAAL 1981

KWARTAALOVERZICHT

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

1e KWARTAAL 1981

I N D E X K W A R T A A L O V E R Z I C H T 1 e K W A R T A A L 1 9 8 1

Biz.

I.	<u>ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN</u>	
	Ontwikkelingen in het Oostduitse inlichtingenwerk (II)	1
II.	<u>ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN</u>	
	Het 26e CPSU-congres: een manifestatie zonder hoogtepunten	4
	CPN - Stellingname inzake Polen	13
	Pro-Chinees communisme	32
	Pro-Albanees communisme	37
	Verkiezingen	39
III.	<u>MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME</u>	
	Het Rood Verzetsfront	50

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

ONTWIKKELINGEN IN HET OOSTDUITSE INLICHTINGENWERK (II)

In het vorige kwartaaloverzicht werden enkele ontwikkelingen in het Oostduitse inlichtingenwerk besproken.

In dit overzicht willen we wat dieper ingaan op de activiteiten van en rond de zg. Inofficiële Mitarbeiter (I.M.).

Hauptamtliche Mitarbeiter (H.M.)

Het Ministerium für Staatssicherheit (MfS), waaronder de Oostduitse veiligheids- en inlichtingendiensten ressorteren, is in de DDR een machtig en gevreesd orgaan. Het MfS immers oefent controle uit over alle geledingen van de DDR-maatschappij.

Het Ministerium telt, inclusief de grenstroepen, ongeveer 20.000 medewerkers, die in het DDR-jargon Hauptamtliche Mitarbeiter (H.M.) worden genoemd. Ongeveer 10% van deze H.M.'s is werkzaam in het eerste hoofddirectoraat, de Hauptverwaltung Aufklärung (HVA). Dit eerste hoofddirectoraat houdt zich bezig met inlichtingenactiviteiten in het buitenland.

HVA-agenten

De HVA heeft ongeveer 500 agenten in het Westen, die via een radioverbinding in contact staan met het hoofddirectoraat. Het totale aantal agenten dat de HVA in het Westen heeft is ongetwijfeld een veelvoud hiervan. Het merendeel van de in het Westen opererende agenten werd gerecruteerd en wordt gerund in en vanuit de DDR. Deze agenten moeten daartoe geregeld naar de DDR reizen. Het komt echter ook wel voor dat er een "rendez-vous" in het Westen of in een neutraal land plaatsvindt.

Het is bekend, dat de HVA over ruime financiële middelen beschikt. Jaarlijks zijn er 50 miljoen DM en 50 miljoen Ost-Marken ter beschikking. Een operationele medewerker kost de HVA ongeveer 50.000 DM per jaar.

Inofficiële Mitarbeiter (I.M.)

Minder bekend is dat het MfS naast het grote aantal H.M.'s ook een uitgebreid net van Inofficiële Mitarbeiter (I.M.) ter beschikking heeft. Het

aantal I.M.'s wordt geschat op 100.000 personen. Ongetwijfeld een groot aantal op een bevolking van ongeveer 17 miljoen. Een groot deel van deze I.M.'s is werkzaam t.b.v. de HVA. Deze categorie van geheime medewerkers kwam tot voor kort weinig in de publiciteit.

Werk en werkwijze van de I.M.

Van I.M.'s is o.m. bekend, dat zij vanuit hun werkkring en/of maatschappelijke positie het MfS behulpzaam zijn bij zijn activiteiten. Zij staan onder de directe leiding van een Hauptamtliche Mitarbeiter (H.M.) en zijn onderworpen aan de normen en de discipline van het MfS. Zij worden door het MfS op vele terreinen en soms in omvangrijke mate ingeschakeld. Al naar gelang de mogelijkheden zijn kunnen de opgedragen taken een permanent karakter hebben. Zij kunnen echter ook van incidentele aard zijn.

De I.M. kan in het "doelgebied" wonen, doch hij kan ook worden "ingesluisd". In dit laatste geval zijn "illegals", zoals zij worden genoemd, bijzonder moeilijk te onderkennen. Ze zijn bovendien uitstekend opgeleid en vervullen uitermate belangrijke opdrachten, zoals het recruterende en het runnen van agenten. In het jonge verleden hebben zij deze activiteiten o.a. gericht op secretaresses bij ministeries, bij de NAVO e.d.

Deze I.M.'s worden bij het MfS ook wel "Offiziere im besonderen Einsatz" genoemd.

I.M. in Reisekader

Het merendeel van de I.M.'s is te vinden in het zg. "Reisekader". Dit zijn DDR-burgers die, om vaak uiteenlopende redenen, zoals bv. congresbezoek of studiebezoek, het buitenland bezoeken.

In de afgelopen jaren werden verschillende I.M.'s tijdens het uitvoeren van opdrachten in de Benelux gesignaleerd. Enkele gevallen, waarin tot arrestatie werd overgegaan, haalden de publiciteit.

Het aantal "illegals" dat voor langere of kortere tijd h.t.l. verbleef bedraagt echter een veelvoud hiervan.

Een goed voorbeeld van een "I.M. in Reisekader" is de gepensioneerde Luftwaffe-generaal Z. Deze kwam naar ons land onder de dekmantel van "studie-

bezoek" aan het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie. Hij runde echter in België een agent en werd in augustus 1980 tijdens een zg. derde-land-ontmoeting in Frankrijk gearresteerd.

Het lot dat deze onfortuinlijke I.M. trof wordt helaas door te weinig van zijn collega's gedeeld. Wel werden enkele "I.M.'s im Reisekader" bij een bezoek aan de Benelux onderkend.

Selectienormen van de I.M.

Bij de criteria die dezerzijds worden gehanteerd ter onderkenning van I.M.'s wordt gebruik gemaakt van hetgeen de overgelopen H.M. Werner STILLER heeft verklaard over de selectienormen voor de I.M.

De belangrijkste normen zijn:

- politieke betrouwbaarheid
- karaktereigenschappen
- discipline
- bereidheid om risico's te nemen
- een goede gezondheid
- een gunstige positie of
- een specifieke deskundigheid.

Gerecruteerd worden vooral mensen uit de wereld van wetenschap en techniek, uit de journalistiek en mensen op belangrijke posten in het maatschappelijk leven. Het betreft dan meestal mensen met een goede opleiding. Vooral personen van middelbare leeftijd zijn daarbij in trek.

Het onderkennen van de I.M.

Het onderkennen van de I.M. kan, voor zover zij onder Oostduitse identiteit reizen, geschieden door bestudering van de visumaanvragen en door toepassing van de eerdergenoemde selectiecriteria van het MfS. Ook de frequentie van de bezoeken aan het buitenland i.c. aan ons land, de duur ervan en het opgegeven reisdoel kunnen indicaties ("indicatoren") zijn om aan bepaalde bezoekers meer dan normale aandacht te besteden.

Uit het voorgaande blijkt, dat de I.M. van grote waarde is voor de Oostduitse inlichtingendiensten.

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

HET 26e CPSU-CONGRES: EEN MANIFESTATIE ZONDER HOOGTEPUNTEN

Gedurende de laatste week van februari en de eerste dagen van maart is in Moskou het 26e CPSU-congres bijeen geweest, waarmee voldaan werd aan de statutaire verplichting dat eens in de vijf jaar dit formeel "hoogste partij-orgaan" bijeenkomt.

Zoals bij dergelijke partij-congressen gebruikelijk hadden de ongeveer 5000 partij-afgevaardigden uit de hele Sowjet-Unie echter geen andere taak dan het beleid sinds het 25e CPSU-congres van 1976 te bekrachtigen, hun goedkeuring te hechten aan de plannen voor de komende vijf jaar en hun stem te geven bij de verkiezing van het nieuwe Centraal Comité, dat zal fungeren als het hoogste partij-orgaan in de periode tot aan het volgende CPSU-congres.

Secretaris-generaal BREZJNEW zelf bracht op 23 februari, de eerste congresdag, voor dit veelkoppige gehoor in een ruim drieën een half uur durende rede het gebruikelijke rapport uit van het Centraal Comité aan het congres met de verantwoording van het beleid sinds 1976 en ging voorts in op "de taken van de partij op het terrein van de binnenlandse en buitenlandse politiek". Daarbij kwam uiteraard een veelheid van soms niet allemaal even interessante onderwerpen aan de orde - variërend van interne Sowjet-problemen als bv. het loon- en pensioenbeleid, de positie van de vrouw, de gezondheidszorg, het huisvestingsbeleid, de werkwijze van de vakbonden, van de communistische jeugdbeweging en uiteraard van de partij zelf tot aan het internationale beleid van de CPSU. Wat dit laatste betreft ging de Sowjetleider zoals te verwachten was in op de strijd voor vrede en ontwapening, de relaties binnen het Oostblok en met andere "socialistische" landen, de betrekkingen met het kapitalisme en de verhoudingen binnen de communistische wereldbeweging. In totaal dus een grote verscheidenheid aan onderwerpen, waarbij echter op geen enkel punt werkelijk opzienbarende uitspraken werden gedaan, tenzij men bv. het voorstel van BREZJNEW aan de Verenigde Staten voor een topconferentie en het voorstel voor een "moratorium" met betrekking tot de middel-lange afstands-raketten in Europa als zodanig wil kwalificeren, zoals hier en daar in de media is gebeurd.

Onder de toehoorders op het congres bevonden zich overigens behalve de ongeveer 5000 CPSU-afgevaardigden 123 delegaties van "communistische en arbeiderspartijen" en van "revolutionair democratische en andere partijen" uit 109 landen. De CPN was daarbij vertegenwoordigd met een tweemansdelegatie,

bestaande uit CPN-voorzitter HOEKSTRA en de Amsterdamse districtsbestuurder
W

Leiders van PCF, PCE en PCI afwezig

Opvallend was dat onder de buitenlandse vertegenwoordigers op het congres de leiders van de drie belangrijkste Westeuropese CP-en ontbraken, hoewel ze alle drie een delegatie naar Moskou hadden afgevaardigd ^{*)}. PCF-leider MARCHAIS, die het 25e CPSU-congres van 1976 ook niet bijwoonde vanwege de toenmalige eurocommunistische oriëntatie van de PCF en de in die tijd slechte persoonlijke verhouding tussen MARCHAIS en BREZJNEV had nu verstek laten gaan met het oog op zijn verkiezingscampagne voor het presidentschap van Frankrijk.

PCE-leider CARRILLO, die op het 25e CPSU-congres evenmin aanwezig was geweest omdat hij toen - naar het heette - in eigen land een PCI-delegatie moest ontvangen, was - aldus het Spaanse Executief Comitélid B - dit keer verhinderd vanwege de gecompliceerde binnenlandse situatie in Spanje en de daarmee samenhangende regeringscrisis. De werkelijke reden moet echter vooral gezocht worden in de verschillen in opvatting met Moskou over de Sowjetinterventie in Afghanistan en over de kwestie Polen. Zulke meningsverschillen zullen ook voor PCI-leider BERLINGUER - die overigens het vorige Sowjetruis partijcongres wel bijwoonde en toesprak - van betekenis zijn geweest bij zijn besluit om op het 26e CPSU-congres verstek te laten gaan. Immers, de PCI heeft de Afghanistan-interventie herhaaldelijk veroordeeld en gewaarschuwd tegen de dreiging van een Sowjetingrijpen in Polen.

Deze conflictpunten zijn door de Italianen trouwens in de context van het CPSU-congres ook nadrukkelijk aan de orde gesteld. PCI-delegatieleider P mocht op het congres zelf - anders dan bv. de leider van de PCF-delegatie en zelfs van de kleine eurocommunistische Britse CP - niet het woord voeren en zou vijf dagen lang met CPSU-functionarissen overhoop hebben gelegen over wat hij te berde had willen brengen over beide kwesties. Het resultaat was dat de Italiaanse delegatieleider met zijn redevoering verwezen werd naar een van de

*) De PCE-delegatie keerde overigens voortijdig naar Spanje terug in verband met de poging tot een staatsgreep op 23 februari.

voor minder belangrijke delegaties bestemde "neven-bijeenkomsten" ^{*)}. P. moest zodoende zijn rede, waarin hij aandrang op de terugtrekking van buitenlandse troepen uit Afghanistan en zijn vertrouwen uitsprak over de manier waarop de Poolse CP de problemen in Polen tegemoet treedt, uitspreken op een bijeenkomst op 27 februari in het hoofdkwartier van de Sowjetvakbonden tussen de toespraken van een vertegenwoordiger van een Zuid Amerikaanse CP en van voorzitter HOEKSTRA van de CPN. Illustratief voor de irritatie, die de Italiaanse opstelling in Moskou kennelijk heeft opgewekt, is het feit dat de Sowjetpers, die verslag deed van de op deze bijeenkomst uitgesproken boodschappen, de P. -toespraak in eerste instantie onvermeld liet. Pas op een later tijdstip werd daarover iets gepubliceerd, overigens nadat van Italiaanse zijde op deze demonstratieve ommissie was gereageerd.

Relaties met niet-regerende CP-en

De delicate betrekkingen tussen de CPSU en partijen als de PCE en PCI zijn door CPSU-leider BREZJNEW in zijn congresrede aangeroerd in het gedeelte dat handelde over de relaties met niet-regerende CP-en. De PCI en de PCE werden weliswaar door BREZJNEW niet met name genoemd, maar de boodschap was daarom niet minder duidelijk.

De CPSU gaat er van uit - aldus de secretaris-generaal - dat geschillen alleen overwonnen kunnen worden als deze niet van principiële aard zijn. "Als het gaat om principes die revolutionairen van reformisten en scheppend marxisme van dogmatisch sectarisme en links-avonturisme onderscheiden, is

*) Dit soort bijeenkomsten wordt tijdens een CPSU-congres georganiseerd met het doel het congres zelf te ontlasten. Vertegenwoordigers van kleine en onbelangrijke partijen worden daarbij in de gelegenheid gesteld hun boodschap uit te spreken voor een gehoor van lagere partijfunctionarissen. Een bijkomend voordeel kan zijn dat de daar uitgesproken redes geen deel uitmaken van de officiële congresstukken, wat van belang kan zijn geweest bij de "verbanning" van de Italiaanse delegatieleider naar een van deze bijeenkomsten.

geen compromis mogelijk." BREZJNEW stelde in dit verband voorts ".... altijd volop aandacht (te besteden) aan kameraadschappelijke, constructieve kritiek. maar ... categorisch gekant (te zijn) tegen kritiek, die een verkeerd beeld geeft van de socialistische realiteit en - opzettelijk of onopzettelijk - daarbij de imperialistische propaganda een goede dienst bewijst". Hij onderstreepte dat de CPSU "goede betrekkingen onderhoudt met zusterpartijen in de Amerikaanse, Aziatische en Afrikaanse landen en in Australië" en "goede vriendschappelijke relaties onderhoudt met de grote meerderheid van communistische partijen in Europa", waaronder "de Franse, Portugese, Duitse, Griekse, Finse, Deense, Oostenrijkse en andere". Opvallend afwezig in deze reeks waren de belangrijke eurocommunistische partijen van Spanje (PCE) en Italië (PCI), wat een niet mis te verstane indicatie oplevert over het ongenoegen dat beide partijen opwekken bij de CPSU. Uit deze opsomming spreekt trouwens de CPSU-irritatie over de zg. euro-CP-en in het algemeen, want ook andere tot deze stroming te rekenen partijen als bv. de Britse en de Belgische werden door BREZJNEW niet genoemd.

Opmerkenswaard is trouwens ook de afwezigheid van de CPN in deze opsomming, terwijl deze partij sinds medio 1977 toch zeer actief optreedt voor de Sowjetrussische "vredespolitiek" en in dat kader tot dusver nauw samenwerkt met de CPSU. Kennelijk wordt de CPN om haar afwijkende opvattingen door Moskou toch niet ten volle geapprecieerd, wat ook geïllustreerd kan worden met het feit dat CPN-voorzitter HOEKSTRA met zijn toespraak naar een van de "nevenbijeenkomsten" werd verwezen. Deze bejegening schijnt ook wel tot wat irritatie binnen de CPN-gelederen aanleiding te hebben gegeven.

Het eerder signaleerde ongenoegen van het Kremlin over het eurocommunisme en over de PCE en de PCI als de belangrijkste exponenten daarvan, werd tijdens het congres nog eens onderstreept door CPSU-Politburolid Tj, de eerste partijsecretaris van de Oekraïense CP, die - overigens zonder man en paard te noemen - stelde dat "enige buitenlandse communisten" met hun afwijkende politiek "enorme schade" hadden aangericht. Hij wees er op dat het in gevaar brengen van de vrede door "de meest reactionaire militaristische krachten" noodzaakt tot eenheid van regerende en niet-regerende communistische partijen en tot een "principiële internationalistische houding".

Overigens verscheen vier dagen na het beëindigen van het 26e CPSU-congres in het Sowjetpartijdagblad Prawda van 7 maart een artikel, waarin gesteld werd dat "de eurcommunistische beweging een neergaande lijn begint te vertonen,

terwijl de eenheid, saamhorigheid en de ideologische integriteit van de communistische partijen toeneemt". Uit deze woorden blijkt een optimistische visie, die ook door BREZJNEW tijdens zijn congresrede werd verwoord toen hij lovend sprak over de vooruitgang van het "socialisme" in de wereld en over het internationaal prestige van de Sowjet-Unie in "progressieve kringen".

Relaties met andere democratische krachten

Duidelijk optimistisch van toon was BREZJNEW ook toen hij sprak over een toegenomen samenwerking tussen de CPSU en "andere democratische krachten". In het bijzonder, zo zei hij, is er vooruitgang geboekt in de relaties met "de socialistische en sociaal-democratische partijen van Finland, België, Zweden, Japan, Spanje en een aantal andere landen", zeker "op het terrein van de strijd tegen het oorlogsgevaar". Uiterst belangrijk noemde hij in dit verband de contacten met de leiding van de Socialistische Internationale. "De moderne sociaal-democratie is een aanzienlijke politieke macht, die een nog grotere bijdrage kan leveren aan de verdediging van de vitale belangen van de volkeren, ... aan de consolidering van de vrede, de verbetering van de internationale situatie en het terugslaan van fascisme en racisme ..." Daarmee gaf hij impliciet aan dat van Sowjetzijde geprobeerd zal worden in de toekomst de sociaal-democraten op dit terrein nog meer te stimuleren. Overigens zag de CPSU-leider nog wel wat belemmeringen in de omstandigheid, dat er nog altijd sociaal-democratische leiders zijn, die zijn besmet met "het virus van het anticommunisme". De CPSU - aldus BREZJNEW - zal actief steun geven aan "alles wat de zaak van de vrede en democratie" kan bevorderen en hecht "in het licht van de huidige gecompliceerde internationale situatie" groot belang aan het bevorderen van de samenwerking "tussen communisten aan de ene kant en aan de andere kant sociaal-democraten, vakbonden, godsdienstige kringen en andere democratische en vredelievende groepen".

Relaties met de Sowjetblok-CP-en

De CPSU-leider ging uiteraard behalve op de relaties met niet-regerende CP-en en andere "progressieve kringen" ook in op het conglomeraat van de "socialistische landen" en onderstreepte daarbij het belang van samenwerking.

Hij wees er op dat het Warschaupact en het zg. Politiek Executief Comité, waarvan de partijleiders van de W.P.-landen deel uitmaken, een belangrijke rol spelen in het internationale gebeuren in Europa en de wereld. Hij was eveneens vol lof over de Oosteuropese Raad voor Wederzijdse Economische Bijstand (de Comecon) en wees er op dat het economisch groeitempo van de bij de Comecon aangesloten landen tweemaal zo hoog was als van de ontwikkelde kapitalistische landen, waarbij hij zich overigens baseerde op de periode van de afgelopen tien jaar.

Uiteraard nam de kwestie Polen in BREZJNEW's rede een belangrijke plaats in. In het algemeen stelde de CPSU-leider dat "indien ondermijnende activiteit van het imperialisme vergezeld gaat van fouten en misrekeningen" door een socialistisch regime, er "gunstige omstandigheden" ontstaan voor "de activering van anti-socialistische elementen". "Wij zullen," aldus de CPSU-leider, "het broederland Polen in zijn nood niet in de steek laten en er voor zorgen dat dit land geen schade wordt berokkend." De Sowjetleider liet daarbij nog een vermaning horen door er op te wijzen hoe belangrijk het was om naar de stem van de massa te luisteren en "alle tekenen van vrijblijvendheid te bestrijden, actief de socialistische democratie te ontwikkelen en een afgewogen en realistische politiek door te voeren in de economische betrekkingen met het buitenland". Daarmee was dan niet alleen het Poolse bewind onder de vroegere leider GIEREK veroordeeld, maar werden ook andere Oosteuropese regimens impliciet gewaarschuwd de zaken in de hand te houden.

Voor de Poolse partijleider KANIA vormde één en ander aanleiding op het congres te verzekeren, dat Polen alle noodzakelijke maatregelen zal nemen om de "anti-socialistische krachten" weer in het gareel te brengen. De PVAP-leider wees er op dat Polen de weg van een politieke oplossing van het sociale conflict heeft gekozen, de problemen op eigen kracht aan kan en dat niet het "socialisme" maar een verkeerde toepassing van de "socialistische principes" de oorzaak is van de huidige problemen. Hij verklaarde nog eens dat Polen "een socialistisch land is en zal blijven".

De andere op het congres aanwezige leiders van regerende CP-en waren in hun opvattingen over de kwestie Polen beslist niet unaniem. In de redevoering op 25 februari van de Cubaanse partijleider CASTRO en zijn Vietnamese collega LE DUAN werd het Westen beschuldigd van pogingen Polen los te weken uit het "socialistische kamp" en subversie in het land aan te moedigen.

De Oostduitse partijleider HONECKER en diens Tsjechoslowaakse collega HUSAK noemden Polen niet met name, maar verwezen in het algemeen naar pogingen om de eenheid van de socialistische landen te breken. Volgens HUSAK zijn deze pogingen tot mislukken gedoemd.

De Hongaarse partijleider KADAR, wiens partij zich in de afgelopen maanden niet heeft gemengd in het Oosteuropese koor van kritiek op de Poolse leiders, zei daarentegen dat het Poolse volk o.l.v. de PVAP een uitweg zal weten te vinden uit de moeilijke situatie. De Roemeense partijleider CEAUSESCU ging nog iets verder door niet alleen te verklaren dat Polen de gelegenheid moet krijgen de interne crisis zelf op te lossen, maar ook te laten doorschemeren dat zijn land zich zou verzetten tegen iedere interventie in Polen van buitenaf. Daarmee is het beeld geïllustreerd van "een socialistisch gemeenbest" dat wat de evaluatie van de ontwikkelingen in Polen betreft - en dus op voor de CPSU cruciale punten - beslist geen gesloten front vormt en een verschil in opvattingen vertoont zoals dat - weliswaar meer uitgesproken - ook onder de Westeuropese communistische partijen kan worden aangetroffen. Zo werd tijdens het 26e CPSU-congres opnieuw een illustratie gegeven van een al geruime tijd bestaande verdeeldheid binnen dat deel van de internationale communistische beweging, dat nog onder invloed staat van Moskou dan wel daarmee meer of minder vriendschappelijke betrekkingen onderhoudt, een illustratie overigens die beslist geen nieuwe of opzienbarende elementen bevat.

De nieuwe leidinggevende partijorganen

Wat tijdens het 26e CPSU-congres wel enigermate opzien baarde was het resultaat dat uit de bus kwam bij de samenstelling van de hoogste partijorganen, m.n. voor wat betreft het Politburo (het orgaan dat in de periode tussen twee bijeenkomsten van het Centraal Comité de beleidsbeslissingen neemt) en het met de dagelijkse leiding belaste CC-secretariaat. Binnen beide partijorganen deden zich nl. geen mutaties voor. Niemand verloor zijn zetel, er kwamen geen nieuwe gezichten bij en geen van de plv. Politburoleden werd bevorderd tot volwaardig lid van dit beleidsorgaan. Zelfs de in oktober vorig jaar tot eerste plv. Sowjetpremier benoemde en als BREZJNEW-aanhanger bekend staande A werd niet benoemd tot plv. Politburolid, hoewel dat op grond van zijn functie verwacht had mogen worden.

Over het waarom van het uitblijven van mutaties binnen Politburo en CC-secretariaat kan uiteraard slechts worden gespeculeerd, maar het feit dat geen nieuwe personen in beide organen werden opgenomen zou er op kunnen duiden dat er binnen de CPSU-leiding een nogal delicaat evenwicht bestaat tussen verschillende belangengroepen, dat de zittende leiders niet willen verstoren uit bezorgdheid voor hun eigen posities. Dat daarmee de huidige CPSU-leiding (met zijn gemiddelde leeftijd van 69 jaar) de problemen slechts voor zich uit heeft geschoven, zal duidelijk zijn.

Veranderingen deden zich wel voor binnen het Centraal Comité (CC) van de CPSU, het partijorgaan dat volgens de statuten "in de tijd tussen twee congressen leiding geeft aan de gezamenlijke activiteiten van de partij ..." maar feitelijk functioneert als institutie, die door het Politburo genomen beslissingen achteraf goedkeurt tijdens de halfjaarlijks te houden zg. CC-plenums. Het 26e CPSU-congres bracht het totale aantal CC-leden van 426 op 470 o.w. 151 kandidaatleden zonder stemrecht. In totaal 55 CC-leden, die door het vorige congres in het CC werden gekozen, keerden niet terug, o.w. de vroegere Sowjetpresident PODGORNY, de oud-minister van Landbouw en huidig ambassadeur in Japan, P en de Sowjetambassadeur in ons land, Vasily TOLSTIKOW.^{*)}

Onder de nieuwe kandidaatleden trekken vooral de namen van een aantal "buitenland-experts" de aandacht, zoals die van plv. BuZa-minister K , China-expert en le plv. hoofd van de CC-afdeling voor Relaties met Regerende CP-en, R , en de CVSE-delegatieleider in Madrid I: .

"Buitenland-experts" bevinden zich ook onder de nieuwe volwaardige CC-leden, zoals het hoofd van het Instituut voor Wereldeconomie en Internationale Betrekkingen, IN / en de directeur van het Amerika-instituut en BREZJNE adviseur A . Beiden waren overigens eerder al kandidaatlid van het CC en beiden zijn o.m. betrokken bij de activiteiten van de in 1979 als beïnvloeding instrument opgerichte Wetenschappelijke Raad voor Onderzoek van Problemen m.b. Vrede en Ontwapening. Deze benoemingen - van volwaardige en van kandidaatleden

^{*)} TOLSTIKOW is sinds 1979 ambassadeur in ons land. Daarvoor bekleedde hij tien jaar lang dezelfde functie in de Volksrepubliek China. De overplaatsing van TOLSTIKOW, die eerder partijsecretaris van Leningrad was en toen uitzicht had op een plaats in het CPSU-Politburo naar Den Haag, werd gezien als een belangrijke degradatie.

van het CC - zijn een indicatie voor de waarde, die aan het "buitenlands-politieke" en beïnvloedingsapparaat worden gehecht.

Onder de nieuwe benoemingen tenslotte zijn er nog drie die sterk de aandacht trekken omdat zij betrekking hebben op familieleden van de CPSU-leider. Zowel de 48-jarige vice-minister van Buitenlandse Handel Yuri BREZJNEW als de met BREZJNEW's dochter gehuwde eerste vice-minister van BiZa Yuri CH werden tot CC-lid benoemd. Datzelfde gold ook voor eerste KGB-vice-voorzitter en BREZJNEW-zwager T . Deze benoemingen zijn stellig een indicatie voor de sterke positie die Leonid BREZJNEW binnen de partij inneemt. Dit wordt nog eens extra benadrukt door het feit dat de 81 nieuwe volwaardige CC-leden vrijwel allemaal bekend staan als vertrouwelingen van de Sowjetleider zelf of van diens naaste medewerkers.

CPN

Stellingname inzake Polen

De aanstaande Tweede-Kamerverkiezingen, het perspectief van de "vredestrijd", de aandrang van de jonge intellectuelen op een duidelijke positiebepaling en de na de autonomieperiode met veel zorg en moeite weer opgebouwde relatie met de zusterpartijen zijn de belangrijkste factoren waarmee de CPN rekening moest en moet houden bij haar standpuntbepaling t.a.v. de arbeidsonrust in het "socialistische broederland" Polen. In kwesties als deze - zoals ook na de Sowjet-inval in Afghanistan en na het Russische optreden tegen de dissident SACHAROW bleek - pleegt de partij zich - althans voor niet ingewijden - wat onduidelijk op te stellen, met de vooropgezette bedoeling om zoveel mogelijk mensen te vriend te houden. De indruk bestaat echter, dat de partij met name van de Afghanistan-affaire een kater heeft overgehouden. Veelvuldig ontstond ook in de partij zelf gemor over de manier waarop de partijleiding deze kwestie steeds weer met wolken mooie woorden omhulde. Ongetwijfeld zal ook deze ervaring het positiekiezen in de kwestie Polen hebben beïnvloed.

De eerste reacties op de gebeurtenissen in Polen lieten overigens enige tijd op zich wachten. Werd het Sowjet-optreden in Afghanistan door het CPN-dagblad De Waarheid destijds na enige aarzeling afgekeurd, maar tegelijkertijd uitdrukkelijk geplaatst binnen het kader van de imperialistische dreiging in dat gebied, zo werd thans - in eerste instantie - toegegeven, dat door het Poolse regiem wel enige fouten gemaakt waren waaruit ontevredenheid kon zijn ontstaan over de centralistische manier van regeren, maar tegelijkertijd opgemerkt dat de problemen in hooftzaak veroorzaakt waren door de kapitalistische wereldcrisis.

Nieuw was echter ditmaal dat de CPN deze kool-geitformulering spoedig terzijde schoof en steeds meer partij ging kiezen voor de Poolse arbeiders. Zo kon al gauw na de eerste tactische stellingname uit de mond van het CPN-Tweede-Kamerlid J.F. WOLFF worden opgetekend dat de arbeidersacties in Polen zich naar zijn mening keerden tegen de wijze van functioneren van het socialistische stelsel, tegen fouten in de bureaucratische structuur. Er zou echter beslist geen sprake zijn van een aanval op het socialistische stelsel daar als zodanig; daarin bleven naar zijn mening de belangen van de arbeiders principieel voorop staan.

Langzamerhand ging het voorzichtig goedpraten van het Poolse verzet zelf over in een expliciete verdediging ervan, vooral toen enkele Oosteuropese

persorganen zich uiterst kritisch gingen uitlaten over de stakers en hen gingen aanduiden als "anti-socialistische krachten" en "contra-revolutionairen". De Sowjet-Unie was volgens De Waarheid bezig een zenuwenoorlog te voeren. De CPN achtte Polen capabel genoeg om de bestaande problemen zelfstandig op te lossen. Zij wees elke druk van buiten met klem van de hand, ook en vooral die van de westerse wereld, omdat die de Poolse situatie alleen maar zou willen misbruiken om "de koude oorlog nieuw leven in te blazen" en om de bondgenoten ertoe aan te zetten de defensie-inspanningen te verhogen. Op den duur konden ook de van Oosteuropese zijde geuite protesten tegen de Waarheidpublicaties de CPN niet meer van de ingeslagen koers doen afwijken.

Kennelijk was het besef gegroeid dat een weg terug niet meer mogelijk was. Nu men de sympathie van de Oost-Europeanen niet kon behouden, zette men alles op alles om dan toch in elk geval de eigen leden en lezers, c.q. de potentiële kiezers gunstig te stemmen. In die geest werden dan ook kritische commentaren in o.a. de Sowjet-, de DDR- en de Tsjechoslowaakse pers van eigen commentaar voorzien; ook, toen het Russische partijdagblad Prawda op 3 februari 1981 "zekere communistische partijen" in West-Europa openlijk aanviel vanwege hun visie op de situatie in Polen. De CPN, die zich kennelijk aangesproken voelde, pareerde deze openlijke aanval in haar partijblad De Waarheid volgens het principe van de flexible response. Zij volhardde in haar mening, dat socialistische vernieuwingen noodzakelijk zijn om voor later situaties te creëren, waarin de communistische partij de leidende rol onbetwist zou kunnen blijven spelen.

Het effect van deze stellingname op de meningsvorming binnen de CPN is niet uitgebleven. De positiebepaling van de partij was kennelijk zodanig, dat in elk geval de jonge intellectuele "aanwas" geen aanleiding zag zich te roeren. Dat daarnaast ook de harde, meer orthodoxe kern zich erbij neerlegde zal wel minder als een blijk van instemming dan als een uiting van door langdurige training gegroeid incasseringsvermogen moeten worden uitgelegd, al is het niet uitgesloten, dat deze groep er toch ook oog voor had, dat De Waarheid wel de "ontsporingen", maar niet het socialistische stelsel als zodanig aanviel.

De CPN-dissidenten: nasleep van Witmarsum

In het januarinummer van "Socialisme en Democratie" (S en D), maandblad van de Wiardi Beckmanstichting - het wetenschappelijk bureau van de PvdA - is aandacht besteed aan de conferentie van (ca veertig) CPN-"dwarsliggers" in het Friese Witmarsum van augustus vorig jaar.

Over deze bijeenkomst, waar CPN-leden buiten de officiële partijkanalen om over hun partij spraken, werd reeds uitvoerig door ons in het vorige kwartaaloverzicht bericht. S en D publiceert als eerste medium fragmenten uit de inleiding van het uitgebreide, op de conferentie gemaakte verslag. Het artikel, dat bedoeld is zowel ter bevordering van de discussie over de CPN in de PvdA als in de CPN zelf, bevat vrijwel de totale tekst van de (pittige) inleiding van Hans K en nog enkele (kleine) fragmenten uit de discussies.

In het voorwoord geeft S en D alleen een korte beschouwing over de ontwikkelingen binnen de CPN gedurende de laatste jaren (het verkiezingséché, de opkomst van jonge CPN-intellectuelen en de coalitiepolitiek). Hoewel S en D het opmerkelijk vindt, dat de bijeenkomst van dwarsliggers niet door de huidige CPN-leiding afgedaan is als "fractievorming en inbreuk op de discipline" en niet onmiddellijk tot roeyement is overgegaan - waaruit geconcludeerd wordt, dat er in dit opzicht binnen de CPN ogenschijnlijk wel iets veranderd is - vraagt het blad zich toch af of er daadwerkelijk wel van wezenlijke veranderingen binnen deze partij sprake is.

Gezien de vrijwel onverkorte overname door S en D van de met kritiek doorweven inleiding van Hans K (de CPN-leiding wordt door K een "elite van machtswellustelingen" genoemd) en het feit, dat dit materiaal door het PvdA-blad min of meer tegen de CPN wordt gebruikt, kon een reactie van de CPN-leiding haast niet uitblijven: dat gebeurde overigens niet spontaan maar in reactie op een serie vragen, die de Haagse Post aan Marcus BAKKER voorlegde (H.P., 7-2-81).

Daarbij trachtte het blad met name een antwoord te krijgen op de vraag of de CPN wel wezenlijk veranderd is.

Naar aanleiding van het feit, dat twee Groningse districtsbestuurders vóór het 27ste CPN-congres hevige kritiek op de partij konden uitoefenen, stelde H.P. aan BAKKER de vraag of de partij het democratisch-centralisme dan niet (meer) laat gelden. Volgens BAKKER gebeurt dat wel, maar tracht de partij eerst de dwarsliggers "te overtuigen" om ze zo in de partij te houden. Hij wijst er overigens op, dat dit ook wel eens "hardhandig" kan gaan, zeker "als ze zelf ook niet te subtiel zijn geweest in hun middelen". Hiermee sluit BAKKER aan bij wat Karel HOOGEKAMP eerder in P en C (sept.'79) over het democratisch-centralisme gezegd heeft: "Optreden van een enkeling in strijd met het democratisch-centralisme moet altijd in de eerste plaats worden benaderd met discussie en overtuiging. Zo dient fractievorming, gericht tegen de congresbesluiten bestreden te worden, te scherper naarmate die een vijandig karakter krijgt, stagnatie veroorzaakt of zelfs negatief op acties inwerkt." M.a.w.: De partij verwacht min of meer, dat de dwarsliggers weer in de "moederschoot" zullen terugkeren. Doen zij dit niet, of berokkenen zij nadeel aan CPN-standpunten of aan fundamentele uitgangspunten als het democratisch-centralisme, dan kan alsnog roeyement volgen. Dit valt o.a. ook af te leiden uit BAKKER's woorden als hij zegt: "Je moet ze niet gelijk met de bijl achtervolgen"; gaan de dwarsliggers m.a.w. te ver, dan zal er voor de partij wellicht een tijd komen om te gaan hakken.

De op de conferentie uitgesproken krachttermen (en suggesties) van m.n. Hans K wijt BAKKER aan politieke ongeletterdheid.

Hij beschouwt dit slechts als een randverschijnsel. Desalniettemin steekt het BAKKER toch wel enorm, dat deze kritiek door S en D tegen de CPN gebruikt wordt. Hij verwijt K dan ook, dat hij zich in S en D als "kroongetuige" laat hanteren door Wouter GORTZAK, die als "een der laatsten der mohikanen" en als "anti-communist in hart en nieren" er alles aan zal doen om contact tussen CPN en PvdA te verhinderen.

Statuten

van de

Communistische
Partij
van
Nederland

14. De discipline in de partij

a. De politieke eenheid en strenge discipline zijn de voorwaarden tot eenheidsheid van de partij. Alle leden en organen van de partij zijn daaraan verplicht de discipline in acht te nemen. De tegere instellingen zijn aan de hoge ondergeschikt.

De besluiten van het partijcongres, de districtconferenties en het partijbestuur moeten door alle partijen zo vlot mogelijk en nauwkeurig mogelijk worden uitgevoerd.

b. Tegen leden, die de discipline verstoren, worden door de besturen bestuurlijke maatregelen genomen.

Deze maatregelen zijn:

1. Terechtheiding, hetzij mondeling of schriftelijk.
 2. Openbare terechtwijzing.
 3. Ontstelling van functies in de partij.
- In ernstige gevallen wordt het lid, dat de discipline verstoren heeft, voor een bepaalde of onbepaalde tijd gearresteerd, volgens de voorgeselde regelen in artikel 4 o van de statuten.

15. De financiën der partij

a. De geldmiddelen van de partij worden verzameld door de bijdragen der leden, geldinzamelingen en giften van de door de partij

Ofschoon Marcus **BAKKER** de activiteiten van de dissidenten afdoet met woorden als "we moeten ons er niet sappel over maken" en "het zijn alleen maar randverschijnselen", geeft hij er wel degelijk blijk van dat uitlatingen als die van **K** z.i. een reëel gevaar vormen voor de door de CPN nagestreefde progressieve meerderheidspolitiek. Optreden tegen de opposanten (nu) zou deze politiek z.i. schaden - het democratisch imago zou daarmee immers verspeeld worden - wat een reden voor **BAKKER** is om te zeggen, dat de CPN zich "niet op uitnodiging van Wouter **GORTZAK**, zelfs niet op die van H.P.", laat verleiden om van een randverschijnsel een hoofdzaak te maken. Op de vraag of een conferentie - met een eigen secretariaat - geen georganiseerde groepsvorming (c.q. fractievorming) is, m.a.w.: of er eigenlijk toch niet tot royeren moet worden overgegaan - geeft **BAKKER** dan ook een ontwijkend antwoord. Ook wanneer door de interviewers naar het CPN-beginsel van "de dictatuur van het proletariaat" geïnformeerd wordt, draait **BAKKER** om de hete brij heen. Hij zegt, dat men hard bezig is om dit soort zaken uit de doeken te doen in het nieuwe beginsel-program, dat in 1982 gereed moet zijn.

In het vraaggesprek kwam verder de partijgeschiedenis nog aan de orde, die vooral de jonge garde aanspreekt. **BAKKER** stelt dat de partij eigenlijk niet haar eigen geschiedenis kan schrijven. Als voorbeeld waarbij dit ten onrechte is gebeurd, noemt hij het rapport uit 1958 "de CPN in de oorlog" (dat destijds de inleiding vormde tot het royement van de zogenaamde groep-**WAGENAAR**) en als voorbeeld van hoe het wél moet een rapport waaraan Arnold **K** werkt, handelende over het effect van het twintigste CPSU-congres ("destalinisatiecongres") op de CPN en waarover **K** ook **BAKKER** geraadpleegd heeft.

Tenslotte eindigde het vraaggesprek met een toch wel opvallende uitspraak van **BAKKER**, waarin hij zegt dat hem "veel gelegen zou zijn" aan verzoening met de groep-**WAGENAAR**; mensen, die tot nu toe door de CPN altijd als "renegaten" werden beschouwd.

Aan het eind van het artikel geeft H.P. nog een aantal voorbeelden van dissidentie binnen de CPN en een korte impressie van de Witmarsum-conferentie, met een (kleine) reactie hierop van twee notoire "dwarsliggers". Meindert Fl verklaart, na het eerst allemaal "gevaarlijk" gevonden te hebben, dat het achteraf toch wel meeviel (t.w. de reactie van de CPN). Herhaling van soortgelijke initiatieven sluit hij dan ook niet uit. De gebruikte krasse taal verklaart hij uit het feit, dat het allemaal om "ontzettend" teleurgestelde mensen gaat.

Kl voegt er - op zijn beurt - nog aan toe, dat het eigenlijk "nog veel krasser" had moeten. H.P. concludeert dat er door de partijleiding "nog" steeds geen stappen tegen de georganiseerde oppositie ondernomen zijn.

Misschien dat in de komende zomer, wanneer er een nieuwe conferentie à la Witmarsum gepland is, nog meer vuurwerk van de zijde der dissidenten te verwachten is. De vraag blijft, of de CPN-leiding dan - met de verkiezingen achter zich - wèl zal ingrijpen.

CPN-verkiezingscampagne gestart

De CPN heeft zich in de afgelopen maanden uitgebreid voorbereid op de Tweede-Kamerverkiezingen van 26 mei a.s. De verkiezingen stonden o.a. centraal in een reeks districtsconferenties van eind 1980/begin 1981. Op 14 en 15 februari 1981 kwam het partijbestuur van de CPN in uitgebreide zitting bijeen, om te spreken over de kandidatenlijst, het verkiezingsprogram en de verkiezingscampagne. De uitbreiding betrof de leden van campagneleidingen uit den lande en de districtssecretarissen, die geen deel uitmaken van het PB (totaal + 150 aanwezigen).

De vergadering werd geopend door partijvoorzitter HOEKSTRA, die daarna het woord gaf aan de lijsttrekker Marcus BAKKER, voor het geven van een toelichting op het verkiezingsprogramma. Dit programma is gebaseerd op de resoluties van het in juni '80 gehouden 27e partijcongres, op het werkprogram van de Tweede-Kamerfractie en op het bijgestelde eisen- en actieprogramma en zal volgens BAKKER op onderdelen nog verder worden uitgewerkt. Het is geen "trucendoos" vol verrassingen, maar een richtingwijzer naar een toekomst met zekerheid over werk en inkomen en veiligheid tegen de dreiging van een atoomoorlog. Voor deze bestaanszekerheid voor alle Nederlanders zet de communistische vertegenwoordiging zich in. "Je hoeft dus geen communist te zijn om nu communistisch te stemmen", aldus BAKKER.

Openbare bijeenkomsten van de CPN

Vrijdag 20 februari

Waalwijk

Soc. Cul. Centrum De Leest.
Spreker: Frits Dagstra.

Zaterdag 21 februari

Den Haag

afd. Duinoord
Wijkcentrum
Copernicusstraat

Dinsdag 24 februari

Lelystad

Baai 147
Spreker: Fenna Bolding

Vrijdag 27 februari

Enschede

Twentse Schouwburg, Langestraat
Spreker: Marcus Bakker

Koog a/d Zaan

Spreker: Fré Meis

Utrecht

Gebouw „Stelle Maris”,
Anthoniedijk 9
Spreker: Barend Schreuders

Dinsdag 3 maart

Aikmaar

Gebouw de „Gulden Vlies”
Onderwerp: Hoe te komen tot een
andere richting in het sociaal-
economisch beleid.
Sprekers: Ger Hogenberg en Jan
Berghuis

Lelystad

Plantage 140
Spreker: Jan van de Bij

Donderdag 5 maart

Koog aan de Zaan

Lindeboomschool
Spreker: Fré Meis
Optreden Louis Aravena

Vrijdag 6 maart

Den Haag

Amecitia, Westeinde
Spreker: Joop Wolff
Aanvang: 7.30 uur

Zaterdag 7 maart

Gorredijk

Hotel v.d. Zee
Hoofdstraat
Spreker: Eli Izeboud

Dinsdag 10 maart

Lelystad

Schouw 23-20
Spreker: Jan van de Bij

Alle vergaderingen beginnen om
20.00 uur, tenzij anders staat aan-
gegeven.

- 19 -

De accenten in het optreden van de CPN en dus ook in de verkiezingscampagne liggen, zo betoogde BAKKER, op sociaal-economisch terrein en op vredesgebied. De sociaal-economische situatie wordt volgens BAKKER gekenmerkt door de failliet politiek van de VVD-CDA-regering met de bekende gevolgen. Hij signaleerde verder een steeds verder naar rechts opschuiven van de "politiek-makers" in de PvdA, terwijl de achterban van die partij zich z.i. meer tot de CPN-lijn aangetrokken voelt. Hetzelfde opvallende proces signaleerde hij binnen de FNV.

Politiek gezien wordt volgens BAKKER de grootste verdeeldheid binnen CDA, D'66 en PvdA veroorzaakt door de atoombewapeningsproblematiek. Door de CPN-activiteiten zou de druk op de PvdA extra groot zijn. BAKKER hoopte dan ook op een overwinning van de "vredelievende krachten" op het PvdA-congres, waardoor een toekomstige coalitie weer wat meer binnen bereik zou komen. De CPN had z.i. intussen al enige vooruitgang geboekt in haar streven naar een progressieve meerderheid. Zo had de PSP zich al onomwonden voor een lijstverbinding met de CPN uitgesproken (inmiddels gerealiseerd). Ook in de opstelling van de PPR had BAKKER vertrouwen. Een pure ge-doogrol voor de CPN wees hij overigens van de hand. De CPN "wil iets te zeggen hebben in welke vorm dan ook". In dit kader liet BAKKER een drietal mogelijke kabinetten de revu passeren, met daarbij de rol die de CPN in deze drie situaties zou willen spelen. Een "rechts" CDA-VVD-kabinet, in de eerste plaats, zou kunnen rekenen op een wezenlijke oppositiepolitiek van de CPN.

Op een regering zonder CDA en VVD zou de CPN - "of men dat nu wil of niet" - haar invloed trachten uit te oefenen. Een CDA-PvdA-regering (met eventueel D'66) tenslotte, zou kunnen rekenen op een "zeer sterke linkse oppositie" van CPN-zijde om de "capitulatie van de PvdA aan rechts" zo goed mogelijk te bestrijden. Vanzelfsprekend achtte BAKKER in alle gevallen een "zeer sterke CPN" noodzakelijk.

Na verwerking van een aantal wijzigingsvoorstellen werd het verkiezingsprogramma met algemene stemmen aangenomen. Overigens zou niet "alles" in het program moeten worden opgenomen, omdat het volgens BAKKER als een leidraad voor de campagne moet kunnen functioneren.

Het verkiezingsprogramma onderscheidt drie hoofdpunten:

Het sociaal-economisch terrein

Het regeringsbeleid moet 180° gedraaid worden t.b.v. de crisisbestrijding. Centraal staat de schepping en instandhouding van werkgelegenheid en de handhaving van de koopkracht. Om e.e.a. te financieren trekt de CPN het inmiddels overbekende blik met ombuigingen open: stopzetting van (WIR-) "subsidies aan sterke bedrijven", stopzetting van de "verspillende uitgaven" aan de EEG en de bewapening, afroaming van aardgaswinsten, aantasting van superwinsten, topinkomens en -vermogens, bestrijding van belastingontduiking door kapitaalbezitters en gedwongen goedkope leningen bij banken en verzekeringsmaatschappijen t.b.v. de overheid.

Het beleid inzake vrede en veiligheid en de kernbewapening

De CPN is vóór afstoting van alle nucleaire taken van de Nederlandse krijgsmacht en spreekt zich uit tegen produktie en plaatsing van de N-bom en de middellange afstandswapens. De partij pleit voor een actieve, zelfstandige Nederlandse vredespolitiek, "stappen" om Nederland "vrij" te maken van de NAVO en de ontwikkeling van een oost-west-dialoog in samenwerking met kleine en middelgrote landen "in oost en west" (dit laatste staat niet in het program, maar wordt wel vermeld door De Waarheid). Voorts verzet de partij zich krachtig tegen de toenemende militarisering van de regio's.

De strijd voor de democratische vernieuwing en meer zeggenschap

De CPN keert zich tegen autoritair overheidsoptreden tegenover burgers, die hun democratische rechten (b.v. woonrecht) opeisen. Zo'n democratische beweging wordt gezien als een noodzakelijke correctie op een falend beleid. De partij zegt voorts op te komen voor de individuele rechten van de burger en tegen iedere vorm van discriminatie en racisme te zijn.

Twee deelgebieden die extra aandacht krijgen zijn de vrouwenbevrijdingsstrijd en de volkshuisvestingsproblematiek, beide waarschijnlijk wegens hun actualiteitswaarde. De woningbouw moet volgens de CPN worden onttrokken "aan het door banken en speculatie beheerste marktmechanisme". Er zou b.v. op grote schaal begonnen moeten worden met nieuwbouw en renovatie, met de nadruk op jongerenhuisvesting. De strijd tegen de onderdrukking van de vrouw is volgens de partij een essentieel onderdeel van de strijd tegen discriminatie en een integraal bestanddeel van het streven naar verandering van de maatschappelijke verhoudingen.

Het verkiezingsprogram behandelt voorts nog een aantal nevenonderwerpen, zoals onderwijs, gezondheidszorg, ontwikkelingshulp en milieuproblematiek. Tot slot maakt het program melding van een twintigtal deelprogramma's over evenzovele onderwerpen, die in kleine, soms gespecialiseerde, kring verder zullen worden uitgewerkt, eventueel gericht op plaatselijke omstandigheden. De inleiding van het verkiezingsprogramma behelst een aanval op het huidige regeringsbeleid en een pleidooi voor progressieve meerderheidsvorming en een sterke rol voor de CPN in dat geheel.

Vervolgens presenteerde landelijk propagandasecretaris Rinus HAKS de kandidatenlijst van de CPN. Deze vermeldt als "top tien":

1. Marcus BAKKER	DB-lid
2. Joop WOLFF	DB-lid
3. Ina BROUWER	DB-lid
4. Gijs SCHREUDERS	DB-lid
5. Rinus HAKS	DB-lid
6. Truus DIVENDAL	DB-lid
7. Hans GELEIJNSE	PB-lid
8. Koos VERWEIJMEREN	PB-lid
9. Irene HELLE	PB-lid
10. Boe T. THIO	DB-lid

CPN-kandidaten verkiezingen Tweede Kamer

● Marcus Bakker

Zaandam
lid Tweede Kamer
sinds 1980
geboren 20 juni 1929 te
Zaandam
bezocht HBS, studeerde
enige jaren aan de Ge-
metrische Universiteit van
Amsterdam
maakte tijdens de be-
zetting deel uit van (Ho-
ghe) CPN's Zwaagewe-
zen Jeunesse, was
secretaris van het
ANVV
is lid van het dagelijks
bestuur van de CPN

● Joop Wolff

Amsterdam
lid Tweede Kamer
sinds 1987
geboren 14 maart 1907
te Velsen
bezocht e-jaerge MULO
maakte tijdens de be-
zetting deel uit van de
(Ho)ghe CPN in Haar-
lem
was journalist, secre-
taris van het ANVV, hoofd-
redacteur van De
Waarheid
is lid van het dagelijks
bestuur van de CPN

● Ina Brouwer

Groningen
29 jaar
bezocht HBS in Oud
Beijerland, studeerde
rechten aan de Univer-
steit van Groningen
bevoegde advocaat, werk-
zaam op het gebied
van arbeidsrecht, soci-
ale verzekeringen,
kruisrecht, echtscheiding-
en (insameling) Trouw-
verzekering Bij en
in 's Rij) was mede-
oprichter van de
rechtswinkel in Gronin-
gen

● Gijs Schreuders

Amsterdam
23 jaar
bezocht HBS, studeerde
M.O.-Nederlands
bevoegde Jeunesse
was secretaris van de
OPEJ (progressieve
scholaren organisatie)
is sinds 1977 hoofd-
redacteur van De Waar-
heid
is lid van het dagelijks
bestuur van de CPN

● Rinus Haks

Amsterdam
23 jaar
bezocht de MULO, op-
spagnachtig beroep: te-
lefoonlijer
was bestuurder van het
ANVV
sinds 1974 lid van de
Provinciale Staten van
Noord-Holland, nu
fractie-secretaris
is lid van het dagelijks
bestuur van de CPN

● Truus Divendal

Nieuw-Vennep (Hoo-
ltemmermeer)
42 jaar
bezocht de MULO
is secretaris van de
Nederlandse Vrouwen
Beweging, maakte deel
uit van „Wij vrouwen
staan" en „Vrouwen te-
gen fascistisme"
is lid van het dagelijks
bestuur van de CPN

● Hans Geleijnee

Breda
23 jaar
is secretaris Werkgroep
Recht en openheid in
de zaak Meeus en
secretaris van de AB-
VA-afdeling in het Ge-
meentelijk Overleg aan
de Hogechool van Til-
burg

● Koos Verwijmeren

Rotterdam
29 jaar
bezocht de LTS
bevoegde Hooftredacteur
is lid van het paradijs-
bestuur van de CPN
is lid van het acties-
comité van Rotterdamse
hooftredactoren

● Irene Helle

Amsterdam
21 jaar
maakte deel uit van de
landelijke actiegroep
„Gedruisvervoering" en
van het volkswake-
bestuur van de ABVA
„Wolven in Amster-
dam"

● Bos Thio

Amsterdam
22 jaar
studeerde aan de uni-
versiteit van Amsterdam
bevoegde econoom

11. Ingrid Mol, Utrecht
12. Leo Molenaar, Delft
13. Joop Schepers, Almelo
14. Elma Visser, Lomver
15. John Geelen, Geleen
16. Cilla Galant, Amsterdam
17. Joop Stout, Amsterdam
18. Frans Aarts, Zeld Scharwoude
19. Oona Reema, Amsterdam
20. Uelkje de Jong, Amsterdam
21. Jan de Keyser, Vlissingen
22. Jan Beltman, Hoogstrand
23. Heltje de Vos, Rotterdam
24. Bep Grave, Deventer
25. Jan Berghuis, Beverwijk
26. Wilmoet Sprey, Amsterdam
27. Joop Marsiel, Rotterdam
28. Hanneke Jagerman, Finsterwoide'
29. Bob Koeman, Zaanstad
30. Maria Erasting, Amsterdam

Rinus HAKS ontmoette bij de presenta-
tie van dit voorstel nogal wat kritiek.
Zijn reactie daarop bleef wat onder de
maat. Dit was reeds eerder het geval
op de PB-zitting van 9-11-1980 bij de
presentatie van de ontwerpverkiezings-
campagne.

Verschillende personen hadden ook nogal
wat kritiek op de kandidatenlijst zelf.

Een andere bron van ergernis bleek het
feit dat een (groot?) aantal personen

ongevraagd op de kandidatenlijst was geplaatst. Het ongenoegen hierover zou de leiding slechts met veel moeite en soms maar ten dele hebben kunnen wegnemen.

In zijn beantwoording stelde HAKS dat men bij het kiezen van een kandidaat kijkt naar de beschikbaarheid van die persoon.

Vervolgens volstond HAKS met het noemen van de functies, die Ina BROUWER momenteel bekleedt (PB, districtsbestuur, bestuur NVB, commissie t.b.v. nieuw partijprogram). Voor het overige was hij er van uit gegaan (!), dat de districtsleidingen met de kandidaten hadden gesproken. Daarmee was de discussie gesloten.

Ondanks alle kritiek werd het voorstel voor de lijst tenslotte toch met algemene stemmen aangenomen.

Van de kandidatenlijst uit 1977 zijn slechts zes personen gehandhaafd, nl. BAKKER, J.F. WOLFF, VISSER, STOUT, AARTS en BOSMA. Het is overigens de eerste keer dat Marcus BAKKER in alle kiesdistricten lijsttrekker is. Eerder waren HOEKSTRA en MEIS in respectievelijk Amsterdam en Groningen, Friesland en Drente lijsttrekker. De 24 nieuwelingen betekenen een aanzienlijke verjonging van de lijst. Bijna de helft van de 30 kandidaten behoort tot de "zachte" sector, zeven personen hebben een academische opleiding en ruim 1/3 behoort tot de "harde" sector. Twee nieuwelingen, BROUWER en G. SCHREUDERS, staan - uitgaande van de haalbaarheid van 4 à 5 CPN-zetels - op een verkiesbare plaats, hetgeen opmerkelijk genoemd mag worden. E.e.a. zou kunnen resulteren in een uitbreiding van de CPN-Tweede-Kamerfractie met vrij jonge partijgenoten. Overigens dient daarbij wel te worden aangetekend dat beiden de traditionele partijstandpunten huldigen.

Beïnvloeding van de Nederlandse vakbeweging

Sinds medio 1979 heeft de CPN initiatieven ontplooid ter beïnvloeding van de besluitvorming binnen de Nederlandse vakbeweging - met name de FNV - inzake vrede en veiligheid. Deze initiatieven kunnen overigens niet los worden gezien van de activiteiten van het eveneens door de CPN gedomineerde en geïnspireerde Samenwerkingsverband "Stop de N-bom - Stop de kernwapenwedloop". Beider activiteiten strekken ertoe om de "brede" massa's en de publieke opinie te beïnvloeden ten gunste van de Sowjetrussische "vredespolitiek", die er wat W-Europa betreft momenteel vooral op is gericht de modernisering van de atoomwapensystemen te verhinderen. Moskou zelf buit daarbij niet alleen haar contacten met communistische partijen als de CPN uit, maar bedient zich ook van de haar ter beschikking staande internationale communistische mantelorganisaties zoals de Wereld Vredesraad (WVR) en het Wereld Vak Verbond (WVV). De CPN op haar beurt opereert via haar leden binnen die FNV-geledingen, waar zij het sterkst vertegenwoordigd is. Zij instrueert en begeleidt in dat kader haar bij dit vakverbond aangesloten leden. Dit resulteerde onder andere in een hierna ter sprake komende vredesnota van de ABOP/FNV die vrijwel geheel de mening van de CPN weerspiegelt.

De rol van het WVV

Vooraf inhakend op de initiatieven van de Wereld Vredesraad hebben i.c. het WVV en de daarbij aangesloten nationale vakverbonden al vanaf 1977 activiteiten op het terrein van de vrede ontplooid. Zo organiseerde het vakverbond in maart 1980 in Berlijn een tweedaags symposium over de sociaal-economische aspecten van ontwapening. Ook in ons land bleef de vakbeweging niet verschoond van propaganda- en beïnvloedingspraktijken van Oosteuropese zijde. In dit kader moet o.a. het bezoek worden gezien van de Sowjet-vredesdelegatie die van 20 t/m 27 oktober 1980 ons land bezocht. Onder de (vijf) delegatieleden bevond zich - naast twee functionarissen van het Bureau Buitenland van het CC/CPSU - ook een vertegenwoordigster van de Russische Voedingsbond, Galina B (tevens lid van het Sowjet Vredescomité); opmerkenswaard, omdat het de eerste keer was, dat de Sowjet-Unie een vakbondsfunctionaris meestuurde met een Vredesdelegatie.

Zij voerde onder andere gesprekken met vakbondsfunctionarissen, zoals de voorzitter van de Voedingsbond-FNV, S (), leden van de IB/FNV (Hoogovens) en leden van de commissie voor Vrede, Veiligheid en Defensie van de onderwijsbond, de ABOP. De communistische activisten uit deze kringen,

informeerden de gasten tijdens een gespreksavond in Amsterdam omstandig over hun bijdragen aan de vredesstrijd. Dit alles klonk met name Galina B kennelijk als muziek in de oren. Zij zag voor de Nederlandse vakbeweging een geweldige taak weggelegd: zij zou zich in ons land moeten verzetten tegen de oorlogszuchtige regeringspolitiek, een politiek, die haar inziens sterk contrasteerde met de vredelievende politiek van de Sowjet-Unie.

Het duidelijkst kwam de aap uit de mouw, waar zij er bij de Nederlandse vakbeweging op aandrong om - samen met de vredesbeweging - in verzet te komen tegen elke verdere uitbreiding van het kernwapen-arsenaal in de NAVO-landen.

De rol van de CPN

De jongste ontwikkeling heeft nog eens de aandacht gevestigd op de invloed van de CPN in de vakbeweging, al was altijd al bekend, dat de communisten het tot hun taak rekenen de vakbonden binnen te dringen en er de partijbelangen te behartigen. Hun activiteit daar - die mede gesteld wordt in dienst van de zgn. progressieve machtsvorming - komt zowel op het gebied van belangenbehartiging als op dat van vrede en veiligheid tot uitdrukking. Inmiddels is vastgesteld dat de CPN zich steeds steviger is gaan nestelen in sommige FNV-bonden sinds deze in het begin van de jaren zeventig hun zgn. "anti-communiste clausules" hebben geschrapt. Hoewel de partijleden van de CPN in totaal slechts één procent uitmaken van het FNV-ledenbestand, betekent dit niet, dat ook haar invloed navenant zou zijn. Want juist door hun grote inzet en georganiseerde wijze van optreden, is die invloed aanmerkelijk groter dan het aantal CPN'ers die FNV-lid zijn, op zichzelf zou doen verwachten. De groeiende invloed van de CPN in het FNV krijgt uiteraard een extra dimensie, wanneer ze mede dienstbaar wordt gemaakt aan de wensen van Moskou. Zo speelde tijdens alle gesprekken en manifestaties, waaraan de bovengenoemde Sovjet-Russen deelnamen, de CPN een bemiddelende, voorbereidende en vaak leidende rol. De delegatieleden konden zodoende directe contacten leggen met individuele vakbondskaders.

ABOP

Een FNV-bond, waar de CPN relatief een sterke positie inneemt - met name in Amsterdam - is de onderwijsbond, de ABOP^{*)}. Naast acties voor behoud van de werkgelegenheid voor de Middenschool, zetten CPN-leden binnen de ABOP zich vooral in voor vrede en veiligheid. Zij trachten daarmee een aanzet te geven tot een discussie over vrede en veiligheid binnen de FNV in haar totaliteit. Het uiteindelijke doel daarvan is de leiding van de FNV te dwingen stelling te nemen op het gebied van vrede en veiligheid.

Reeds in maart 1979 - tijdens de Algemene Vergadering (AV) - besloot de ABOP zich op korte termijn uit te spreken over de problemen van vrede, veiligheid en defensie. Dit gebeurde overigens op voorstel van de ABOP-afdeling Amsterdam, waar minstens tweederde van de bestuursleden als lid van de CPN kunnen worden aangemerkt.

Zoals verwacht mocht worden werd de afdeling Amsterdam vanwege dit initiatief vertegenwoordigd in de commissie, die in opdracht van het hoofdbestuur een ontwerp-voorstel inzake vrede en veiligheid moest maken. Het afdelingsbestuur wees Onno B - voorzitter van de ABOP-afdeling Amsterdam en tevens partijbestuurslid van de CPN - als voorzitter van deze commissie aan. Van de vijf leden tellende commissie zijn er in elk geval twee als CPN-lid bekend. De onderhavige "VVD"-(Vrede, Veiligheid en Defensie)-commissie begon haar werkzaamheden in het najaar van 1979 en raadpleegde verschillende deskundigen, onder wie ook CPN-kaderlid S. F. , wetenschappelijk medewerker van de vakgroep polemologie aan de VU, die op verschillende fronten actief blijkt voor de CPN-campagne tegen de kernbewapening.

Aanvankelijk lag het in de bedoeling van de ABOP-afdeling om de vaststelling van het ABOP-standpunt inzake vrede en veiligheid tijdens de Algemene Vergadering van de ABOP van december '79 te forceren om zodoende de kernwapendebatten in de Tweede Kamer nog te kunnen beïnvloeden, maar omdat dit tenslotte niet haalbaar bleek, stemde men ermee in om dat pas in december 1980 te formuleren. Wel besprak de AV in december 1979 een urgentie-voorstel - ingediend door Onno B - waarin afschuw en verontwaardiging werd uitgesproken over de manier van handelen van de Nederlandse delegatie tijdens het toenmalige NAVO-overleg in Brussel over de productie en plaatsing van kernraketten. In het inderdaad door de AV aangenomen voorstel werd er bij de Tweede Kamer op aangedrongen vast te houden aan het afwijzende standpunt over de productie en plaatsing van de Pershing II- en kruisraketten.

^{*)} ABOP - Algemene Bond voor Onderwijzend Personeel.

Tegelijkertijd ondernam ook het door de CPN gedomineerde Samenwerkingsverband "Stop de N-bom - Stop de Kernwapenwedloop" initiatieven om het onderwijs nauwer te betrekken bij de strijd voor vrede en ontwapening. Daartoe organiseerde het Samenwerkingsverband op 27 oktober 1979 in het Haagse Congresgebouw een onderwijs-manifestatie rond het thema "Vorming voor de vrede, onderwijs tegen de N-bom". Deze nieuwe actie, die samenviel met het slot van de Internationale Estafette[■] en met de ontwapeningsweek van de VN, stelde zich meer in het bijzonder tot doel, vlak voor de behandeling van de defensie-begroting in de Tweede Kamer, de publieke opinie te mobiliseren tegen de plannen van de NAVO om nieuwe eurostrategische wapens op Europese bodem te stationeren.

De bijeenkomst was tevens bedoeld als startpunt voor massaal vredesonderwijs op scholen en universiteiten. Ook de ABOP-vredescommissie doet in haar rapport een voorstel in deze richting: opvoeding en onderwijs moeten in dienst van de vrede staan.

Dit rapport, dat de "VVD"-commissie uiteindelijk op 1 mei 1980 presenteerde, kreeg de subtitel "Met het oog op onze veiligheid". De nota vertolkt een standpunt, dat vrijwel parallel loopt met de visie van de CPN. Het standpunt van de ABOP-commissie gaat eigenlijk nog verder dan de IKV-leus "Help de Kernwapens de wereld uit om te beginnen uit Nederland". De commissie wil nl. niet alleen de kernwapens van Nederlands grondgebied verwijderen maar vindt dat ook de conventionele bewapening moet worden verminderd. Verder is zij van mening dat Nederland de NAVO moet verlaten en dat er omgeschakeld moet worden van een "militaire economie" naar een "vredeseconomie". Voorts zouden niet-gebonden landen in Europa een collectief veiligheidssysteem moeten opbouwen. De motor zou dan "de brede maatschappelijke actie" moeten zijn, gericht op wisselende en beperkte doelstellingen waarbij het IKV en het door de CPN gedomineerde Samenwerkingsverband "Stop de N-bom - Stop de kernwapenwedloop" als voorbeelden worden aangehaald.

■) Internat. Estafette - Een estafette door alle Helsinkilanden, georganiseerd door de CPN in samenwerking met andere Westeuropese CP'en en o.a. gericht tegen de verdere ontwikkeling van nucleaire wapens.

Voorlopig heeft het hoofdbestuur van de ABOP op de AV in december 1980 nog het standpunt kunnen verdedigen, dat de discussie binnen de bond moet worden voortgezet en dat de nota "Vrede, Veiligheid en Defensie" in haar geheel moet worden behandeld op een extra AV in mei 1981. Een voorstel van (alweer) Onno B , om nu al een uitspraak te doen over eenzijdige afstoting van kernwapens op Nederlandse bodem, haalde het net niet en werd niet in behandeling genomen. Namens de afdeling Groningen verklaarde CPN'er Hans D weliswaar nog, dat bespreking van de vredesnota eigenlijk geen uitstel duldde, maar toch was hij bereid mee te gaan met het uitstel, op voorwaarde dat de extra AV plaatsvindt vóór de Tweede Kamerverkiezingen, dus begin mei a.s. Aan deze voorwaarde werd voldaan.

Het ABOP-hoofdbestuur gebruikte als argument voor het uitstel de spoedige verschijning van de FNV-nota inzake vrede en veiligheid die dan als leidraad voor de discussies zou kunnen dienen.

De opdracht tot het schrijven van deze nota had de FNV-leiding gegeven aan de heer C. C , hoofdbestuurder van de FNV, lid van het Permanent Overlegorgaan tegen de kernbewapening en in de FNV belast met aangelegenheden der werkgelegenheid, buitenlandse en militaire zaken. Deze pleitte in zijn concept-nota, zoals hij trouwens in een interview met de Volkskrant van 18-7-'79 ook al deed, voor een meer actieve houding van de FNV inzake de bewustwording over ontwapening, waarbij gebruik gemaakt moest worden van de deskundigheid en mogelijkheden van externe instellingen, zoals het IKV, Pax Christi en Stop de N-bom-Stop de Kernwapenwedloop. Ook moest de FNV zich volgens hem uitspreken tegen productie, levering, verspreiding en gebruik van kernwapens, waar en wanneer ook ter wereld en zou de FNV moeten instemmen met het eenzijdig nemen van stappen door Nederland om de kernwapens uit ons land te verwijderen. Het feit, dat de FNV-leiding de in de concept-nota neergelegde voorstellen van de heer C. C afwees en hem opdracht gaf de nota te herschrijven, schoot de CPN dan ook in het verkeerde keelgat. De actualiteit van het onderwerp aan de vooravond van het PvdA-congres en in het licht van de coalitiepolitiek zullen daar niet vreemd aan zijn geweest. In de Waarheid werd via een aantal reacties uit vakbondskring scherp stelling genomen tegen de FNV-leiding. Uit ABOP-kring kwamen trouwens eveneens boze reacties.

IB/FNV

Reeds sedert oktober 1979 wordt in het IJmond-gebied door een aantal FNV'ers kritiek uitgeoefend op de benadering van het kernwapen-vraagstuk door de IB-leiding. Niet lang daarna verscheen van de bedoelde kritische vakbondsleden een aanzet tot een discussienota, die gesprekken over dit onderwerp op gang moest brengen. Deze bijdrage werd de wereld ingestuurd door een werkgroep bestaande uit vier FNV'ers - werkzaam bij Hoogovens - onder wie in elk geval één CPN'er, Piet K . De nog steeds bestaande werkgroep wordt "geadviseerd" door Jan Bl , lid CPN en één van de vakbondsmensen die zoals gemeld met de eerder genoemde Russische Vredesdelegatieleden sprak. Deze initiatieven, die bij Hoogovens gestalte kregen, hadden tot doel de IB/FNV onder druk te zetten om tot een duidelijke stellingname inzake vrede en veiligheid te komen. Als antwoord op het uitblijven van een officiële discussienota op dit punt, en om de discussie hierover te versnellen en te verdiepen met het oog op een naderende AV van de IB/FNV, besloten de kritische FNV'ers een door hen verder uitgewerkt discussiestuk ("Vrede, Veiligheid, Ontwapening en Militaire Produktie") aan te bieden. Dit had tot resultaat dat er op een ledenvergadering van de IB in Velsen-Noord een motie werd aangenomen erop gericht om het beleid van de vakbond inzake vrede en veiligheid te wijzigen in de richting van de opvattingen der critici. De motie hield nl. in dat de vakbeweging niet langer verantwoording zou moeten nemen voor verspillingen zoals in de wapenindustrie en bij het gebruik van kernenergie. De vakbeweging zou zich daarom moeten terugtrekken uit de Adviesraad Militaire Produktie en zou moeten streven naar een vredesindustrie i.p.v. een militaire. Bovendien stelden de kritische FNV'ers - net als de CPN/ABOP-leden - voor om deze uitgangspunten uiterlijk op 1 juni 1981 tijdens een "thema-congres" over Vrede en Veiligheid te bespreken. Het district Velsen, dat het voorstel van Velsen-Noord overnam trachtte vervolgens ook andere districten voor deze visie warm te maken met het oogmerk om het stemgedrag op de AV van de IB/FNV ten gunste van de mening van de kritische FNV-leden te beïnvloeden.

Ondanks de vurige pleidooien van de CPN'er F.C. Bl van het district Velsen op de AV van de IB/FNV in december 1980, haalde het voorstel het niet.

Het bondsbestuur van de IB stelde - evenals de ABOP-leiding in haar situatie had gedaan - voor de eerder genoemde "centrale" FNV-discussienota over vrede en veiligheid af te wachten. Het niet verschijnen van deze nota was voor de H.O. werkgroep "Vrede en Veiligheid" aanleiding om in de Volkskrant (27 dec. '80) nog eens af te geven op de FNV-leiding, waaraan een "korte-termijn-denkkraan" en "de kop in het zand steken" verweten werd. Verlangd werd, dat de leiding alsnog zou vragen om een discussie over vrede en veiligheid binnen de FNV, desnoods aan de hand van het door de H.O.-werkgroep vervaardigde materiaal.

Overige FNV-bonden

Intussen wordt niet alleen vanuit de ABOP en vanuit de werkgroep "FNV'ers voor Vrede en Veiligheid" aan de Hoogovens op de FNV-leiding druk uitgeoefend om de afgekeurde nota van C. O alsnog binnen de FNV ter discussie te stellen. Zo deed ook het afdelingsbestuur van de Bouwbond FNV in Amsterdam een beroep op de FNV-leiding dit te doen. Volgens deze Amsterdamse afdeling, waarin overwegend CPN-leden de dienst uitmaken, duldt het uitkomen van zo'n discussiestuk geen langer uitstel. Het verzet tegen de "krankzinnige" kernbewapening is volgens de Amsterdamse Bouwbond van levensbelang.

Ook een andere vakbondssector, het NVV-jongerencontact, waarin de CPN eveneens een sterke positie heeft, wil zich niet onbetuigd laten op het punt van vrede en veiligheid.

Daartoe heeft het NVV-jc. een "Boemerang-special" (Boemerang is een vakblad voor werkende jongeren) uitgebracht over Vrede en Veiligheid, waarin vertegenwoordigers van diverse organisaties over deze kwestie aan het woord worden gelaten.

Bovendien organiseert het NVV-jc op 21 en 22 april a.s. een conferentie waar gesproken zal worden over vredeskwesties en over de formulering van standpunten terzake. Het NVV-jc wil in dit vlak hetzij eigen activiteiten blijven ontplooiën hetzij aansluiten op initiatieven van al bestaande vredesbewegingen

Conclusie

Uit het mobiliseren van deze bonden en afdelingen van de FNV, waar de CPN goed vertegenwoordigd is, blijkt dat er de CPN alles aan gelegen is om de FNV onder druk te zetten en de FNV-top - zowel met het oog op de verkiezingen als in verband met het in het najaar door de regering te nemen besluit over plaatsing van de nieuwe Amerikaanse atoomraketten - te dwingen stelling te nemen op het gebied van vrede en veiligheid. Afgewacht moet worden, of het de CPN uiteindelijk zal lukken om in samenwerking met de door haar gecontroleerde vredesbeweging haar "vredes"standpunten in de "arbeidersbeweging" aanvaard te krijgen.

Dat zal niet alleen haar, maar zeker ook Moskou welgevallig zijn.

PRO-CHINEES COMMUNISME

Nederlandse reacties op het Pekingse proces

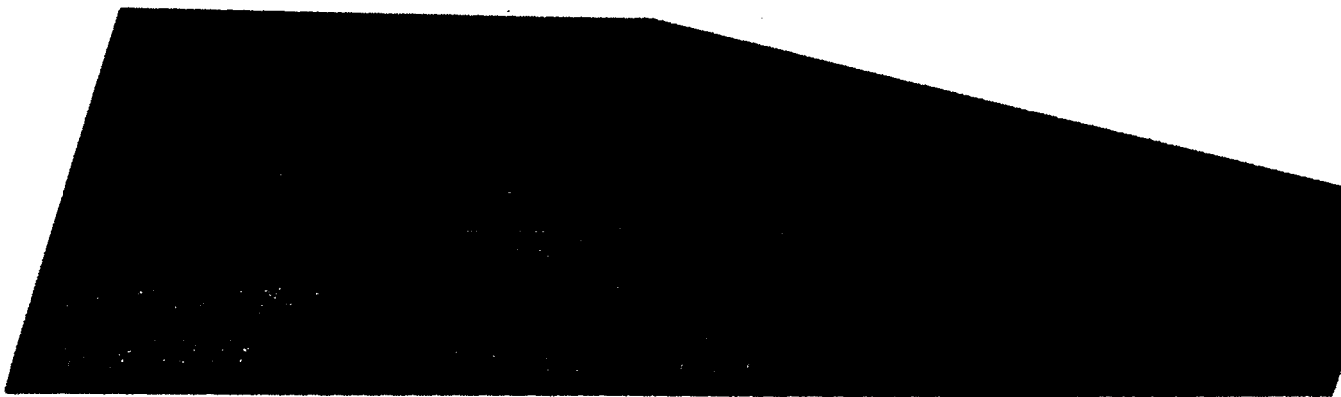
Zoals bekend werden onlangs in Peking de processen afgesloten tegen een tiental Chinezen, die een vooraanstaande rol speelden in de zg. Culturele Revolutie (CR). Deze door de toenmalige Chinese partijleiding ontzettende campagne uit de jaren 1966-1976 had tot doel te voorkomen dat de Volksrepubliek China (VRC) zou afglijden naar revisionisme of (staats) kapitalisme, zoals dat, volgens de Chinezen, in de Sovjet-Unie wél gebeurd is. Eén van de belangrijkste beklaagden was JIANG Qing, de weduwe van de grondlegger van het moderne China en instigator van de CR, MAO Zedong. Deze rechtsgang kan beschouwd worden als één van de uitingen van de nieuwe koers van de VRC na de dood van de Grote Roerganger.

Evenals vele leden van de CP-China zelf hebben de aanhangers van de Chinese variant van het marxisme-leninisme in de westerse landen vaak grote moeite met de huidige - door meer pragmatisme gekenmerkte - aanpak van de Chinese leiding. De dreigende aanslag op hun ideologische basis moet, op z'n zachtst gezegd, een ernstige teleurstelling zijn voor vele als "maoïstisch" bestempelde partijtjes, die immer met een welhaast sectarische bezetenheid de leerstellingen van MAO hebben verdedigd en gepraktiseerd.

Tot nu toe hebben de drie nog in Nederland bestaande pro-Chinees communistische organisaties zich - v.z.v. dat al mogelijk zou zijn - niet laten verleiden tot het ventileren van een ondubbelzinnige beoordeling van deze drastische veranderingen in China.

De thans gevoerde strafzaken tegen de tien Chinezen waren echter dermate belangrijk in dit veranderingsproces en werden bovendien met zoveel aandacht ook door de "burgerlijke media" gevolgd, dat een reactie van de Chinese pleitbezorgers in ons land niet kon uitblijven. Deze reactie kan dan ook als indicatief voor de huidige houding van de pro-Chinese lobby in ons land worden beschouwd.

In het kort volgen hierna de standpunten van de betreffende Nederlandse organisaties:

De Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland/marxistisch-leninistisch (KEN-ml) veroordeelt in een uitvoerig artikel in het partijorgaan (de Rode Tribune (RT)) van eind december 1980 het feit, dat de CP-China het doet voorkomen alsof in deze processen uitsluitend criminele activiteiten aan de orde worden gesteld. Zij meent het h.i. politieke karakter van deze zaak te kunnen aantonen aan de hand van b.v. de aard en de motivering van de aanklachten en de "historische kontekst" waarin de procesgang zich voltrok.

De RT ontkent overigens niet, dat er tijdens de CR "ernstige ontsporingen hebben plaatsgevonden", maar deze moeten volgens het blad beoordeeld worden tijdens het komende partijcongres van de CPC, maar dan in samenhang met de hieraan verbonden "fundamentele politieke, historische en theoretische vraagstukken". Door de leiders van de CR voordien in een crimineel proces te betrekken, bestaat er grote kans dat de CR op voorhand in discrediet wordt gebracht, aldus de RT. Hierdoor ontstaat volgens de KEN-ml het reële gevaar dat de ontwikkeling in China in de toekomst even ver naar rechts zal doorslaan als tijdens de CR naar links. Bovendien wordt door de criminalisering van de "bende van tien" "indirect stelling genomen tegen de opvattingen van voorzitter MAO". In de door MAO uitgewerkte theorie van de zg. "strijd van twee lijnen binnen de partij" wordt immers betoogd, dat er ook onder de dictatuur van het proletariaat een voortdurende klassenstrijd bestaat tussen de ware voorvechters van het socialisme en diegenen die aansturen op het herstel van het kapitalisme, hetgeen impliceert dat de beoordeling van "de tien" een politieke moet zijn.

DE RODE VLAG

KAO - ml

CENTRAAL ORGAAN VAN DE
KOMMUNISTISCHE ARBEIDERS
ORGANISATIE MARXISTISCH-LENINISTISCH (KAO-ml)

In het orgaan van de Kommunistische Arbeiders Organisatie/marxistisch-leninistisch (KAO-ml), de "Rode Vlag" wordt e.e.a. vergeleken met de processen in Moskou uit de dertiger jaren. Het grote verschil is volgens de RV echter, dat de nu uitgesproken beschuldigingen onomstotelijk waar zijn.

Ondanks beweringen van Chinese zijde van het tegendeel, is de KAO-ml van mening dat in feite de Culturele Revolutie zelf in de beklagdenbank stond, aangezien de behandelde misdaden immers alle in naam hiervan begaan zijn. De KAO-ml neigt dan ook bij het beantwoorden van de vraag: "Was de CR fout of werden er fouten gemaakt tijdens de CR?" naar de eerste mogelijkheid.

Volgens de RV kan de CR - achteraf gezien - beschouwd worden als een afwijking van het marxisme, welke van de onjuiste veronderstelling uitging, dat als de ideologische bovenbouw van een maatschappij - marxistisch-leninistisch bezien - juist is, dat dan vanzelf ook de economie een socialistische zal worden. Dat de CR zo heeft kunnen ontaarden, zo concludeert de RV, is echter vooral te wijten aan de nog steeds bestaande resten van structuur en denkwijze van de feodale maatschappij.

PROLETARIERS ALLER LANDEN, ONDERDRUKTE VOLKEREN EN NATIES, VERENIGT U!

RODE MORGEN

Centraal orgaan van de Groep Marxisten-Leninisten

Ook de "Rode Morgen", het orgaan van de Groep-Marxisten-Leninisten (GML) constateert dat overtuigend is aangetoond dat tijdens de CR "enorme wantoestanden" hebben bestaan. Volgens de GML was de CR in opzet weliswaar geen gewelddadig gebeuren, maar is zij door het optreden van "kwaadwillende z.g. extreem-linkse leiders" (waarmee met name LIN Biao ^{*)} en JIANG Qing worden bedoeld) daartoe verworden.

Ondanks de kennelijke juistheid van de uitgebrachte beschuldigingen zit er toch "een luchtje" aan de procesgang doordat er, volgens de beoordeling van de GML, een vermenging heeft plaatsgevonden van werkelijk begane misdaden en het uitvechten van politieke meningsverschillen. De RM constateert dat met de aan de kaak gestelde gebeurtenissen de grens is bereikt, waarbij voorzitter MAO zelf in de beklaagdenbank wordt geplaatst. Het is van elementair belang dat de CR aan een politieke beoordeling wordt onderworpen; alleen op die manier kan het verval van de revolutie worden voorkomen, aldus de GML.

Daarbij is het echter van het grootste belang, zo merkt de RM-analoog aan haar KAO ml-collega's op, dat de zowel bij de leiders als bij het volk zelf nog voortlevende feodale opvattingen uitgebannen worden.

De anders traditioneel verdeelde GML, KAO ml en KEN ml zijn, v.w.b. het Pekingse gebeuren (ondanks Chinese tegenwerpingen) unaniem van mening, dat dit niet los gezien kan worden van de Culturele Revolutie als politieke gebeurtenis. Met de al even eensgezinde constatering dat tijdens de CR ernstige ontsporingen hebben plaatsgevonden, wordt enigszins afstand genomen van de voorheen kritiekloze navolging van de CP-China. Desondanks kan gesteld

*) LIN Biao, eens tweede man van de VRC, beraamde in 1971 een staatsgreep. Na het mislukken daarvan kwam hij om het leven bij een vliegtuigongeval, naar wordt aangenomen tijdens zijn vlucht naar de Sowjet-Unie. Enkele medestanders van LIN stonden ook in Peking terecht.

worden dat de Nederlandse "maoïsten" terughoudend blijven in hun beoordeling en becommentariëring van de ontwikkelingen in de VRC na de dood van MAO Zedong, hetgeen niet in de laatste plaats zal zijn ingegeven door de omstandigheid dat tot op heden niet geheel duidelijk is tot welk eindresultaat deze zullen leiden. Deze voorzichtige opstelling is er waarschijnlijk mede de oorzaak van dat de veranderingen in China nog geen directe consequenties hebben gehad voor het voortbestaan van één of meer van de Nederlandse marxistisch-leninistische organisaties. Wel kan al geconstateerd worden dat als gevolg van de diverse voorvallen in de afgelopen vijf jaar de politieke gebofwaardigheid van de pro-Chinese beweging - in het algemeen gesproken - aan belang heeft ingeboet.

Verondersteld mag worden dat op het komende congres van de CP-China meer klaarheid zal komen ten aanzien van hetgeen in de toekomst van de Volksrepubliek verwacht mag worden. Hiermee zal dan ook de Nederlandse m.l.-beweging worden gedwongen een duidelijker standpunt in te nemen; met - waarschijnlijk - alle gevolgen van dien.

- - -

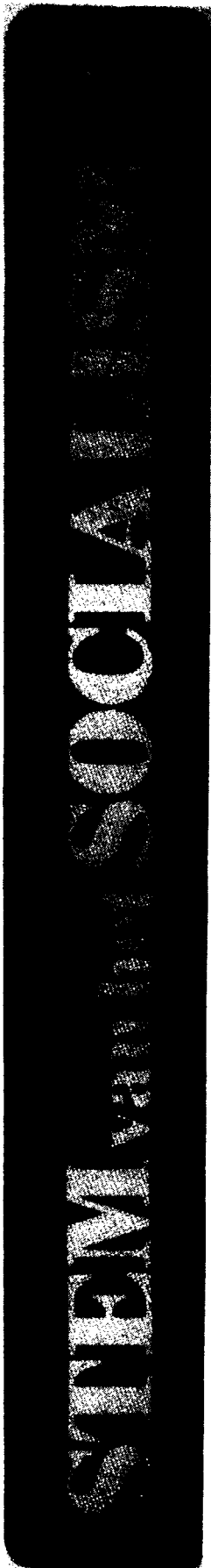
PRO-ALBANEES COMMUNISME

Pro-Albanese partij opgericht

Begin 1981 verscheen het eerste nummer van een periodiek met de naam "Stem van het Socialisme", waarin melding werd gemaakt van de oprichting - medio november 1980 - van de dit blad uitgevende organisatie op marxistisch-leninistische grondslag, de "Arbeiderspartij van Nederland" (opbouworganisatie) (APN (o)).

In de in dit eerste nummer opgenomen oprichtingsverklaring wordt (op nationaal niveau) stelling genomen tegen uiteraard bourgeoisie en sociaal-democratie, alsmede tegen de "moderne revisionisten" (waarmee de CPN wordt bedoeld), die jarenlang "het marxisme-leninisme hebben aangevallen en vervalst om zo de arbeiders ideologie te ontwapenen". Ook, wat heet, "het kleinburgerlijk maoïsme" (met welke term de drie pro-Chinees communistische partijen in ons land zich aangesproken mogen voelen) moet het echter ontgelden, vanwege haar ondermijnende rol in "de strijd voor de heropbouw van de werkelijke m.l.-partij (nadat de CPN in de zestiger jaren tot revisionisme was vervallen).

Tijdens de oprichtingsbijeenkomst van de APN (o) werd ook ruime aandacht geschonken aan de internationale situatie waarbij behalve "de oorlogsvoorbereidingen van het Amerikaanse imperialisme (-) en de Sowjet sociaal-imperialisten" ook de "openlijke collaboratie van de revisionistische Chinese leiders met het westers imperialisme" aan de kaak werden gesteld.

ALBANIË:

Lichtbaken van het Socialisme

De APN (o) komt tot de conclusie, dat er in de "wereldwijde revolutionaire strijd" slechts één socialistische staat in de voorhoede staat: de Socialistiese Volksrepubliek Albanië, die zich gesteund weet door enkele echte marxistisch-leninistische partijen. Tot deze laatste categorie wenst de APN ook gerekend te (gaan) worden. De APN (o) heeft als ideologische basis dan ook "de doctrine van MARX, ENGELS, LENIN en STALIN" gekozen, waarmee zij de "juiste weg (-) door het kapitalistiese oerwoud naar een welvarende socialistiese toekomst" denkt te vinden.

Over de mensen achter deze nieuwe splintergroepering in het communistische oftewel "marxistisch-leninistische" politieke spectrum is nog weinig bekend.

- - -

VERKIEZINGEN

Bij de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer zullen de kiezers in de gelegenheid zijn hun stem te geven aan partijtjes die weinig goeds voorhebben met onze parlementaire democratie. Buiten de CPN, aan welke partij elders in dit overzicht ruime aandacht wordt besteed, zijn dit de Socialistiese Partij, de Internationale Kommunistenbond, de Nederlandse Volksunie en de Centruumpartij.

Socialistiese Partij (SP)

De Socialistiese Partij (SP) heeft - wederom - besloten deel te nemen aan de komende Tweede-Kamerverkiezingen. Tijdens een eind februari j.l. gehouden "propagandistisch verkiezingscongres" werd de voorzitter van de partij, Hans van H uit Nijmegen, aangewezen als lijsttrekker.

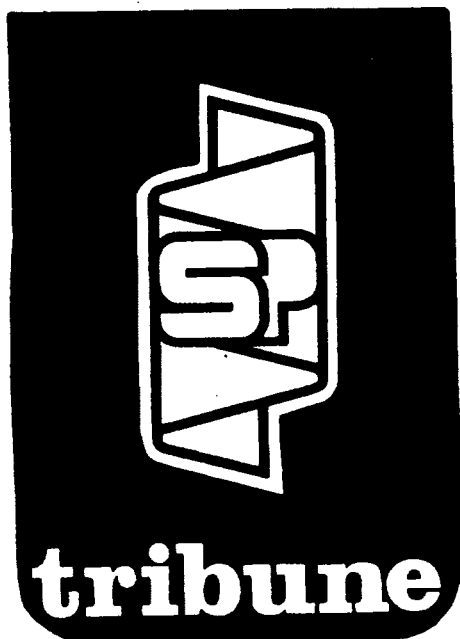
De SP voert haar (voordien al gestarte) verkiezingscampagne - die als wervende leuze "Het roer moet om!" heeft meegekregen - rond een aantal thema's, welke zijn afgeleid van de werkterreinen van de diverse massa-organisaties van de partij. Door de "in normale tijden" meestal versluiserde of in ieder geval niet benadrukte directe verbinding van de SP met deze organisaties thans juist te accentueren, tracht de partij ongetwijfeld te profiteren van de relatief grote bekendheid en populariteit die deze door SP gestuurde, op de z.g. belangenbehartiging gerichte groeperingen in enkele plaatsen in ons land genieten.

De bedoelde thema's en de bijbehorende SP-organisaties zijn:

- milieubescherming - Milieu Aktiecentrum Nederland (MAN);
- (preventieve) gezondheidszorg - Vereniging Voorkomen Is Beter (VVIB) en Ons Medies Centrum (OMC);

- adviesverlening op met name juridisch, medisch en woontechnisch gebied - SP-Hulp en Informatiedienst (HID);
- hulpverlening aan de Derde Wereld - comité Van Mens tot Mens (VMTM); de partij maakt op dit gebied tevens goede sier met de stationering van een medisch SP-team in Nicaragua;
- "alternatief" vakbondswerk - Arbeidersmacht (AM);
- woningnood - Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW);
- een extra thema is - waarschijnlijk vanwege de actualiteitswaarde - de strijd tegen de al aanwezige c.q. nog te stationeren kernwapens in Nederland. De SP beschikt niet over een eigen organisatie die op dit gebied activiteiten ontwikkelt.

Vanaf januari 1981 verschijnen rond deze verkiezings-items wekelijks advertenties in vrijwel alle landelijke dagbladen en in enkele omroepbladen, waarbij de SP dus kennelijk niet kieskeurig is waar het de "politieke kleur" van de betrokken bladen betreft. Inmiddels is ook het officiële programma van de SP voor deze verkiezingen gepubliceerd. De hoofdpunten hierin zijn uiteraard gelijk aan de hiervóór al genoemde thema's. De onderhavige problematiek is in dit geschrift wat verder uitgewerkt en gaat tevens vergezeld van een opsomming van enkele concrete maatregelen die volgens de partij genomen zouden moeten worden. Het geheel wordt gekenmerkt door de populaire en simplistische benadering van maatschappelijke problemen, die al jarenlang in het partijorgaan de "Tribune" wordt gebezigd.

Vier jaar geleden heeft de SP ook al meegedongen naar één of meer zetels in de Tweede Kamer. Zij wist toen ongeveer 24.500 stemmen op zich te verenigen; bij lange na niet voldoende voor een zetel, aangezien de kiesdeler bij deze verkiezingen op + 55.000 lag. Numeriek en procentueel wist de SP toen relatief goed te scoren in de volgende plaatsen:

Nijmegen	2163 stemmen	(2,4%)
Oss	1711 stemmen	(6,8%)
Tilburg	909 stemmen	(1,0%)
Utrecht	1866 stemmen	(1,2%)
Wageningen	352 stemmen	(1,8%).

Landelijk gezien kreeg de SP toen 0,29% van de uitgebrachte stemmen. Meer dan de helft van deze stemmen werd uitgebracht in de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Utrecht.

In partijkringen wordt de verwachting uitgesproken dat de SP dit jaar toch in staat moet worden geacht tenminste één Tweede-Kamerzetel te vererven. Dit zal overigens het karakter van de partij geenszins aantasten: de SP heeft altijd op het standpunt gestaan dat de posities in vertegenwoordigende lichamen slechts een ondersteuning van het buitenparlementaire werk betekenen.

Internationale Kommunisten Bond (IKB)

In mei 1981 zullen voor de tweede maal in de historie alle Nederlandse kiezers hun stem kunnen uitbrengen op een trotskistische partij.

In 1948 behaalde de toenmalige Revolutionaire Communistische Partij, die in 1945 was opgericht en zichzelf beschouwde als de legitieme voortzetting van de vooroorlogse Revolutionaire Socialistische Arbeiders Partij en de Nederlandse sectie van de Vierde Internationale, ruim 2000 stemmen.

In 1978 werd wel hier en daar deel genomen aan de Staten- en de Gemeenteraadsverkiezingen. Daarbij heeft deze trotskistische organisatie, die haar naam in 1974 had veranderd in Internationale Kommunistenbond getracht met andere linkse partijen, rond items als kernenergie, tot een socialistisch blok te komen. Slechts in Nijmegen - in een lijstverbinding met de PSP - resulteerde dit in het behalen van een tweetal raadszetels.

Ditmaal wil de IKB de verkiezingen gebruiken om meer bekendheid te geven aan zijn revolutionaire opvattingen. Zijn revolutionaire campagne, waarin het winnen van stemmen niet centraal staat, gaat niet uit van een uitgebreid verkiezingsprogramma voor sociale hervormingen; men stelt een zestal eisen die het uitgangspunt moet vormen voor een arbeidersantwoord op de huidige "crisis".

Hiermede pretendeert de bond niet de oplossing te hebben voor de "kapitalistische crisis" maar wel is hij van mening dat door het vervullen van die eisen de gevolgen van de crisis niet op de arbeidersklasse maar op "de ondernemers en hun regering" kunnen worden afgewenteld.

De IKB stelt de volgende eisen:

- Tegen de werkloosheid: de 7-urendag zonder loonverlies; "het werk moet verdeeld worden over iedereen die werken wil"
- Behoud van de koopkracht: prijscompensatie voor alle werkelijke prijsstijgingen
- Behoud van sociale verworvenheden
- Bij reorganisaties: opening van de boeken - arbeidersveto op ontslagen
- Eenheid in de vakbeweging: eenheid van FNV en CNV
- Solidariteit met andere strijdende groepen.

Onder de noemer "Eendracht maakt Macht" willen de trotskisten een passend antwoord geven op de "crisispolitiek" van het huidige kabinet. Hiertoe dienen de protestbewegingen (zoals de abortus-beweging, de anti-kernenergie-beweging, e.d.) zich eerst te bundelen, waarna gezamenlijk voorkomen kan worden dat het CDA en de VVD opnieuw gaan regeren.

Deze strijd dient echter door de arbeiders zelf ter hand te worden genomen. Vandaar dat de IKB pleit voor een buitengewoon vakbondscongres waaraan door alle FNV- en CNV-bonden zou moeten worden deelgenomen.

Om te voorkomen dat restzetels aan een "burgerlijke partij" verloren zullen gaan, heeft zij in een open brief (aan de PvdA, PPR, PSP en de CPN) een aanbod tot lijstverbinding gedaan.

Gedurende de verkiezingscampagne zal op grote schaal een manifest worden verspreid waarin informatie over de IKB wordt verstrekt; tevens zal onder de titel "Geen bommen maar banen" nader ingegaan worden op de hiervoren vermelde eisen.

Lijsttrekker is de 33-jarige Wim S. .
Vanaf 1966 is hij politiek actief in de jongerenbeweging, de anti-oorlogsbeweging, het soldatenverzet en de vakbeweging. Jarenlang was hij tevens hoofdredacteur van de 14-daagse IKB-uitgave "Klassenstrijd".

Nederlandse Volks Unie (NVU)

De NVU zal voor de tweede maal in haar bestaan deelnemen aan de Tweede-Kamerverkiezingen. In 1977 nam de Volksunie deel onder het motto: "Voor een blank Nederland". Toen verliep de verkiezingscampagne niet zonder problemen. Zeven NVU-leden, onder wie lijsttrekker Joop GLIMMERVEEN werden tot 14 dagen gevangenisstraf veroordeeld terzake het verspreiden van pamfletten met een voor Turkse gastarbeiders en Surinamers beledigende tekst. Ondanks veel negatieve publiciteit wist de Volksunie bij de verkiezingen ruim 33.000 stemmen te behalen, die voornamelijk in de grote steden uitgebracht werden.

Sedert 1977 is er maar weinig veranderd met betrekking tot de NVU, zij het dat de partij in 1978 verboden werd verklaard door de rechtbank te Amsterdam. Dit verboden karakter heeft echter voor de Volksunie en haar leden

rechtens geen gevolgen, zo bepaalde de Hoge Raad in 1979, omdat de rechtbank tegelijkertijd een vordering tot ontbinding van de NVU had afgewezen.

Het ledental van de Volksunie is sedert 1977 niet spectaculair gestegen (van \pm 85 leden in 1977 naar \pm 150 leden in 1981), terwijl ook de werkwijze van de NVU onveranderd is: nog steeds tracht men aandacht te trekken door middel van provocerende acties - de (verboden) demonstratie in Soestduinen in oktober 1980 is daar een recent voorbeeld van - en met niet minder provocerende pamfletten waarmee op gevoelens van onvrede wordt ingespeeld. De stroom van negatieve publiciteit, die dergelijke activiteiten doorgaans tot gevolg hebben, wordt door de Volksunie als zeer positief ervaren (gratis propaganda).

In april 1980 besloot de NVU om in 1981 deel te nemen aan de Tweede Kamerverkiezingen. Inmiddels is een speciale commissie samengesteld, die de verkiezingscampagne zal organiseren. In deze commissie hebben drie personen zitting, te weten: Joop GLIMMERVEEN uit Den Haag, Peter L en Gerard B

Als lijsttrekker van de Volksunie zal, eveneens in 1977, Joop GLIMMERVEEN optreden. Partijvoorzitter GLIMMERVEEN bepaalt nu al jaren het gezicht van de NVU; in verband met zijn uitspraken is hij reeds enige malen met de justitie in aanraking gekomen.

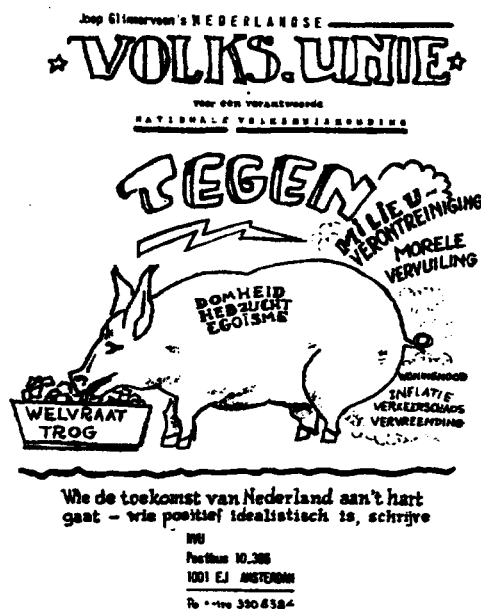

Kenmerkend voor deze politieke leider is zijn fanatisme, wat met het volgende citaat moge worden geïllustreerd: "In de toekomst zal de linkse terreur met rechtse tegenterreur moeten worden gebroken.

Als de NVU geen openbare vergaderingen kan beleggen zullen ook de PvdA en de CPN geen openbare vergaderingen moeten kunnen beleggen". (Joop GLIMMERVEEN in het partijblad "Wij Nederland", najaar 1980.)

In de denkbeelden van de Volks-Unie zijn drie elementen overheersend: anti-communisme, racisme en volksnationalisme. (Een volksnationalist gaat er van uit dat ieder volk - en daarmee ieder individu - alleen in zijn eigen "natuurlijke volksgemeenschap", dat wil zeggen in het gebied waar men historisch thuis hoort, optimaal tot zijn recht kan komen.)

Het racisme is niet expliciet in het partijprogramma verwerkt, doch in andere NVU-publicaties, b.v. het partijblad "Wij Nederland" of NVU-pamfletten, komt dit element onverbloemd tot uitdrukking.

De NVU keert zich tegen onze huidige parlementaire democratie. Hij streeft een soort corporatieve staat na met een parlement waarin drie categorieën vertegenwoordigd zijn: de politieke partijen, afgevaardigden van werkgemeenschappen en afgevaardigden van andere nationale geledingen zoals b.v. de medische stand en de kunstenaars. Andere markante punten op het "verlanglijstje" van de NVU zijn:

- geleidelijke afvloeiing en repatriëring van niet-Europese volksgroepen naar hun nationale landen van herkomst en oorsprong; dit om onze nationale volks-, taal- en cultuureenheid binnen een confederatie van Europese volken te waarborgen;
 - krachtige steun aan de Vlamingen in hun bevrijdingsstrijd en streven naar een zo groot mogelijke integratie van de noordelijke en de zuidelijke Nederlanden (de z.g. Heel-Nederland-gedachte).
- Als ideaal in de toekomst ziet de NVU een groot Europa waarin geen landsgrenzen meer bestaan, doch slechts natuurlijk gegroeide volks-grenzen.

De Volks-Unie gaat er van uit dat de strijd om de politieke macht niet in het parlement doch op straat wordt beslist. Deze strijd zal voornamelijk gestreden moeten worden door de jongere NVU-leden, verenigd in het Nationaal Jeugd Front (NJF), zichzelf ook wel Blanke Militante Jeugd noemend.

Toch zal de NVU er alles aan doen om dit keer één of meer zetels in de Tweede Kamer te bemachtigen. Het valt dan ook te verwachten dat de Volks-Unie in het kader van haar verkiezingscampagne in de komende tijd in toenemende mate publiciteit zal trachten te verwerven door middel van pamfletten, persverklaringen, provocerend optreden etc.

**NEDERLAND
Is overvol!**

Vreemdelingenstroom!

STEUN DAAROM

CENTRUMPARTIJ

NIET RECHTS - NIET LINKS

POSTBUS 79 - 1000 AB AMSTERDAM - POSTGIRO 4426100

Centrum Partij (CP)

Op 11 maart 1980 werd de Centrum Partij opgericht mede door dr Henry BROOKMAN uit Amsterdam. Deze wetenschappelijk medewerker had nog kort voordien (dec. 1979) de Nationale Centrum Partij (NCP) opgericht, doch deze partij kwam reeds in februari '80 in opspraak toen een aantal van haar leden slaags raakte met in de Mozes en Aäronkerk te Amsterdam verblijvende illegale gastarbeiders. Omdat BROOKMAN met zijn partij een bre

publiek wil aantrekken, meende hij met een schone lei te moeten beginnen: De Nationale Centrum Partij werd ontbonden en onder de naam Centrum Partij werd opnieuw begonnen.

In de oprichtingsverklaring wordt vermeld dat de Centrum Partij niet de belangen van links of rechts maar van de gehele Nederlandse bevolking centraal wil stellen, daarbij vragen aan de orde stellend die voor andere partijen kennelijk taboe zijn.

Sinds de oprichting heeft de CP in ieder geval op een aantal punten de aandacht getrokken:

- de partij legt erg veel nadruk op het feit dat de in ons land verblijvende vreemdelingen de problemen van overbevolking vergroten en dat zij daarom naar hun land van herkomst moeten terugkeren.
Uit de argumenten die de Centrum Partij bij deze redenering hanteert blijkt dat de partij "volksnationalistische" kenmerken heeft;
- het tamelijk gematigde partijprogramma ten spijt plaatst de partij advertenties en geeft stickers uit waarvan de tekst op z'n minst zeer provocerend kan worden genoemd. Op deze manier lijkt de partij de problemen te zoeken om vervolgens verontwaardigd te kunnen wijzen op "het feit" dat met name de linkse partijen de vrijheid van meningsuiting en vergadering bedreigen;
- binnen de partij zijn al diverse malen stemmen opgegaan om te komen tot de oprichting van een eigen ordedienst, die het hoofd zal moeten bieden aan de problemen die telkens weer ontstaan als de partij een openbare bijeenkomst belegt.

Een aantal jongere leden heeft zich inmiddels bereid verklaard van zo'n ordedienst deel uit te maken;

- gebleken is dat de Centrum Partij leden aantrekt, waarvan bekend is dat zij politiek gezien thuishoren in de extreem rechtse hoek. Met name de jongere leden blijken in de praktijk veel radicaler te zijn dan het programma van de partij doet vermoeden. Daar het juist deze personen zijn die gerekend moeten worden tot de meest actieve leden, lijkt het er op dat zij in de toekomst meer het "politieke gezicht" van de CP zullen gaan bepalen.

Het valt te verwachten dat deze leden zich in de toekomst steeds onafhankelijker van de Centrum Partij zullen gaan opstellen en gedragen.

Sedert haar oprichting concentreert de CP zich op deelname aan de Tweede Kamerverkiezingen. Intussen is de partij er in geslaagd om diverse afdelingen op te richten, vooral in het Westen van het land.

In een recent uitgevoerd onderzoek van Bureau LAGENDIJK werd onder meer het volgende vermeld: 36% van de Nederlandse bevolking heeft het moeilijk met de aanwezigheid in ons land van etnische minderheden, 57% ervaart de filevorming op de Nederlandse wegen als een probleem, terwijl 75% problemen heeft met de woningnood. Bekend is dat de Centrum Partij juist op deze punten de mensen aanspreekt. Men zou dan ook kunnen concluderen dat de CP voor velen een aantrekkelijke partij is. Toch is inmiddels al bij herhaling gebleken dat de partij zeker niet op de steun van de media hoeft te rekenen en dat een groot deel van het publiek duidelijk verhit reageert op de Centrum Partij. In diverse steden heeft de CP de nodige problemen ondervonden als er een openbare vergadering werd belegd. (Onder meer in Gouda, Utrecht, Amsterdam en Den Haag.) Maar zoals al gesteld werd: de partij lokt moeilijkheden vaak zelf uit.

Ondertussen heeft mede-oprichter BROOKMAN zich, onder druk van de problemen rond zijn persoon, teruggetrokken uit het bestuur van de Centrum Partij. Hij zal zich echter wel blijven inzetten voor de partij. Naast BROOKMAN is het vooral partijvoorzitter Johannes G.H. JANMAAT, die op de voorgrond treedt. Deze Haagse politicoloog staat samen met BROOKMAN en enige studenten garant voor een Centrum Partij die qua doelstellingen wat genuanceerder overkomt dan de Nederlandse Volksunie. Het is echter de vraag of de praktische uitwerking van de theorieën van NVU en CP in de toekomst nog veel verschillen te zien zullen geven: gebleken is dat veel leden van deze partijen met hun denkbeelden op dezelfde golflengte zitten.

- - -

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

HET ROOD VERZETSFRONT

*Eind 1980 is het Rood Verzetsfront (RVF) uiteengevallen in kleine lokaal of regionaal opererende groepen, die min of meer onafhankelijk van elkaar hun activiteiten ontplooiën.
Er is geen sprake meer van een "strakke" organisatie.*

De huidige opbouw

Door onderlinge, veelal persoonlijke, tegenstellingen kon overigens al niet meer van een homogene groep worden gesproken. In september/oktober leek het er nog even op dat de RVF-gelederen zich zouden sluiten in de gemeenschappelijke aversie tegen het ex-RAF-lid Ronald AUGUSTIN. Deze stelde nl. pogingen in het werk individuele RVF-leden voor zijn karretje te spannen. Toen dit mislukte, op een enkele uitzondering na, richtte AUGUSTIN zich goeddeels op anti-imperialistische groepen in Brussel en Parijs.

Zoals de zaken er nu voorstaan is er een RVF-Groningen met Paul MOUSSAULT en een RVF-regio-Zuid, waartoe activisten in diverse plaatsen in het zuiden en oosten van Nederland behoren.

Daarnaast kan gesproken worden van een RVF-Amsterdam met Ciska BRAKENHOFF en haar vriend Henk WUBBEN.

De publicaties

Tot begin 1980 maakte het RVF v.w.b. de publiciteit voornamelijk gebruik van drie mogelijkheden:

- het RVF-bulletin;
- de brochure Informatie Politieke Gevangenen (IPG);
- pamfletten, vlugschriften etc.

De brochure IPG bestaat inmiddels niet meer.

Over de inhoud van het RVF-bulletin zijn eind vorig jaar meningsverschillen ontstaan tussen het RVF-Amsterdam en het RVF-Groningen.

Het duo WUBBEN/BRAKENHOFF was van oordeel dat meer aandacht besteed moest worden aan het activisme in Nederland; i.t.t. het RVF-Groningen zag het niets meer in de "spreekbuisfunctie", welke het RVF tot dan toe t.b.v. de "Duitse en Italiaanse guerrilla" had verricht.

Het RVF-Groningen draagt zorg voor het maandelijks verschijnen van het RVF-bulletin-oude-stijl, waarin de laatste maanden toch iets meer aandacht werd besteed aan de "Nederlandse situatie". Duidelijk blijkt ook uit het RVF-bulletin de al eerder gesignaleerde toegenomen belangstelling voor o.m. het verzet tegen de kernenergie en de activiteiten van krakers. Bulletin nr. 29 (februari 1981) was zelfs geheel gewijd aan de Anti-kernenergiebeweging in o.m. Duitsland en Nederland. Deze tendens is overigens ook waarneembaar binnen het legale deel van de RAF - ook wel antifagroepen genaamd - in de Bondsrepubliek.

Het activisme

In de tweede helft van 1980 werden vanuit het RVF diverse pogingen in het werk gesteld vat te krijgen op de krakers in Amsterdam.

Uitbreiding van steunpunten naar de Randstad leek immers noodzakelijk om uit een dreigend isolement te geraken. Een eerste aanzet hiertoe was het formeren van een gemeenschappelijke arrestantengroep t.b.v. gedetineerde krakers en RVF-leden

Doordat de personen waarop het RVF zich richtte vrijwel uitgerangeerd zijn in de kraakwereld is dit alles op niets uitgelopen. Een bijkomende factor is dat krakers zich nu eenmaal moeilijk laten vangen in een of andere organisatievorm.

Nu er geen centraal overleg meer plaatsvindt, richten de overgebleven RVF-kernen zich meer en meer op de lokale en regionale situatie, waarbij ingespeeld wordt op heersende "misstanden".

In tegenstelling tot Amsterdam blijkt in Groningen samenwerking tussen RVF-leden en krakers wel tot de mogelijkheden te behoren. Dit geldt ook voor de regio-Zuid van het RVF, alhoewel het hier meer op individuele basis lijkt te geschieden. De vrijlating op 25 februari van na een detentie van ruim 1½ jaar i.v.m. een roofoverval in Groningen, kan een stimulans voor het RVF-Groningen betekenen.

De activiteiten van het "RVF-Amsterdam" (Henk WUBBEN/Ciska BRAKENHOFF) tenslotte zijn op dit moment gering.

De kater van de ontploffing in hun voormalige woning, de Quellijnstraat 64, in juni 1980 zijn ze inmiddels wel te boven.

Prognose

Het theoretisch goed onderlegde RVF-Groningen zal vermoedelijk doorgaan in de lijn van het "oude, vertrouwde" RVF, solidariteit verkondigend met het "anti-imperialistisch" verzet van RAF en Rode Brigades etc. Daarbij zal de groep de lokale situatie in Groningen niet uit het oog verliezen.

De meer actiebeluste RVF-regio Zuid zal zich n.a.w. in toenemende mate richten op c.q. identificeren met het plaatselijk activisme, m.n. dat van krakers.

Henk WUBBEN en Ciska BRAKENHOFF kunnen in hun activiteiten mogelijk nog wat terughoudend zijn i.v.m. de rechtszaak die hen nog boven het hoofd hangt; het zou echter een verloochening van hun verleden zijn te beweren dat hun passieve optreden van nu wel een permanent karakter zal krijgen.

Mede doordat er op dit moment niet meer op landelijk niveau wordt vergaderd zal uitbreiding van RVF-steunpunten er voorlopig wel niet in zitten.